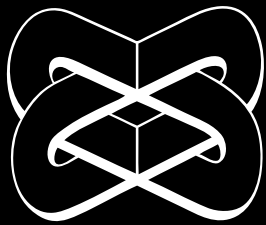

Nordisk Familjeterapi

ETT SAMARBETE

Illustration: Magnus Ringborg

DISPUK

Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

DISPUK I NORGE

INTRODUKSJON TIL NARRATIV COACHING

For ledere, konsulenter, terapeuter,
organisasjonspyskologer, coacher, HR-medarbeidere mfl.
Undervisere: Liv Baggerånås og Kåre Nygård
3 dager

Les mere på www.dispuk.no • Kurs 901-11

UTDANNING I NARRATIV COACHING DEL 1

Coaching på kanten av konvensjonene
Undervisere: Liv Baggerånås og Kåre Nygård
3 + 3 + 1,5 dager

Start: september 2011 i Oslo
Les mere på www.dispuk.no • Kurs 905-11

DISPUK I DANMARK

BECOMING THE PERSON YOU WANT TO BE

Workshop with Kimberly & Barnett Pearce
Den 4. - 5. november 2010 • Snekkersten
Kursusnr. 878-10

MASTERCLASS I NARRATIV TERAPI

Kreativt frirum for alle med hjerte for narrativ praksis.
Ialt 10 dage med cand.psych. Anette Holmgren
Start primo 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 752-11

TRAUMEBEHANDLING I NARRATIV TERAPI

Med Allan Holmgren & Anne Romer
Den 10. og 11. november 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 824-11

NARRATIV PRAKSIS MODUL 1

Narrativ Praksis, modul 1, er en omfattende
introduktion til de grundlæggende principper
i narrativ praksis.
Modul 1 af 3, der tilsammen svarer til et basisår.
Med Anette Holmgren
Den 6. - 10. juni 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 651-11

BEVIDNING

(Outsider Witness team)
To dages workshop om bevidning og genfortællinger,
der beriger, forbinder, bevæger og styrker den
foretrukne identitet.
Med Anne Saxtorph
Den 26. og 27. maj 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 814-11

LIVSFILOSOFI

"At tænke bedre for at tale bedre for at leve bedre"
DISPUK tilbyder nu en 1-årig supplerende uddannelse
(bestående af 6 selvstændige workshops) for alle, der
allerede har stiftet bekendtskab med de narrative
teknikker og samtaleformer, og som nu vil styrke de
professionelle færdigheder med filosofiske refleksioner.
Med filosof, ph.d. Anders Fogh-Jensen
6 selvstændig moduler
Start den 22. - 23. februar • Snekkersten
Kursusnr. 740-11

Læs mere på www.dispuk.dk

DISPUK I DANMARK

NARRATIV PARTERAPI

Samtaler om parfortællinger, værdier, køn,
seksualitet og forældreskab.
Med Anne Saxtorph
Den 24. - 25. november 2010 Snekkersten
Kursusnr. 846-10

ALLE KAN TALE OM TRAUMER: TRAUMEBEHANDLING I NARRATIV TERAPI

med Anette & Allan Holmgren
Den 1.-2. september 2011 • Oslo
Kursusnr. 826-11

BØRN, UNGE OG VOKSNE PÅ KANTEN

Narrativ pædagogik og metode i behandlingsarbejdet.
Med Troels Hammer
Den 20. - 22. september i Snekkersten
Kursusnr. 816-11

BØRN OG UNGE, OM AT STYRKE DERES SELV, IDENTITET OG RELATIONER

med Allan Holmgren
Den 28. - 29. oktober 2010 • Snekkersten
Kursusnr. 872-10

Samtaler, terapi, coaching, workshops, kurser og efteruddannelser
www.dispuk.dk

Svensk Familjeterapi

Nr 3-4 2010, årgång 21
Issn 100-3421

Utges av Svenska Föreningen
för Familjeterapi (SFFT)

Redaktör:

Anita Blom af Ekenstam,

Redaktör/layout:

Mårten af Ekenstam

Adress: Ringvägen 47b,
181 33 Lidingö

Telefon: 08-767 31 87

Mail: sftred@telia.com

Nästa nummer kommer ut
i februari 2011.

Manusstopp: 15/1

Föreningens styrelse 2010 — 2011

Marie Forneman,
ordförande

Ilze Norman, vice
ordförande

Ulf Korman, kassör

Susanne Alm, ledamot

Åsa Kvarnbrink, ledamot

Michael Rundblad, ledamot

Arne Günter, ledamot

Lena Sahlström, ledamot

Marie Dunge, ledamot

Föreningens

webbadress:

www.sfft.se

Det är med stor glädje jag hälsar er alla medlemmar i de nordiska familjeterapiföreningarna välkomna till den nionde Nordiska Familjeterapikongressen. Inbjudan och program finns bilagda i denna gemensamma tidskrift, i sig ett uttryck för vårt nordiska samarbete.

Jag är precis hemkommen efter årets svenska familjeterapikongress i Umeå, "Familjeterapi i ett livsperspektiv", med en go` känsla i kroppen. Det var några härliga dagar med intressanta föreläsningar, utmärkt värdskap och gemytlig stämning bland deltagarna. Vi bjöds på mycket gott också, både andligen och lekamligen, som det brukar heta.

Lite information i korthet till SFFT:s medlemmar:

SFFT har haft årsmöte och styrelsen sitter kvar ett år till. Det var en lugn valrörelse på den här fronten!

Något vi pratade om var att försöka öka medlemsantalet i SFFT, tänk om varje medlem kunde värva *en* ny, då blev vi många! Det skulle få stor betydelse för att stärka föreningen, så anta utmaningen! Just nu är vi ca 950 medlemmar och det troliga är att nya medlemmarna främst finns att söka inom Socialtjänsten.

En ny förening har beviljats medlemskap i SFFT from nästa år, det är en grupp från Växjö och Karlskrona med omnejd som samlat 40 medlemmar och bildat en ny förening, "Familjeterapiföreningen Sydost". Välkomna!

Till "Årets Familjeterapeut" utsågs Bengt Weine, som bl a grundat bokförlaget och bokhandeln "Mareld". Motiveringen finns att läsa på www.sfft.se.

Nästa SFFT-arrangemang är det vetenskapliga symposiet med Jaakko Seikkula och Tom Erik Arnkil i Stockholm 19 november: "Dialogisk praktik fordrar dialogisk utvärdering och ledning". Det är ett samarrangemang med Stockholmföreningen, och är alla välkomna även från övriga nordiska länder! Inbjudan finns på www.sfft.se.

Med det lämnar jag det interna - nu är det mindre än ett år kvar tills vi ska ses i Visby! SFFT står som arrangör för den Nordiska Familjeterapikongressen 2011 som vi har valt att kalla "Rötter och vingar - låt historien inspirera framtiden".

Att vara arrangör är utmanande och spännande på många sätt och detta gemensamma nordiska nummer har varit deadline nr 1 för oss. Det har varit mycket tänkande, planerande, kontaktande och "skypemötande", ett intensivt arbete - men nu är programmet klart! Vi tycker att vi lyckats engagera många intressanta föreläsare, hoppas ni tycker detsamma! Samtidigt finns frågetecken: är programmet tillräckligt lockande? Blir det tillräckligt många deltagare? Kommer det att gå ihop ekonomiskt? Tänk om någon föreläsare hoppar av i sista stund! Är det något viktigt vi har glömt?

Som tur är finns erfarenheter från tidigare kongresser att inhämta, vi har fått god hjälp av NFFT:s arrangörsgroup och drar nytta av deras erfarenheter från Bergen 2008.

I förra numret av Nordisk Forum citerades William H Carter JR av NFFT:s Hans Christian Michaelsen: "Det finns bara två bestående gåvor vi kan skänka våra barn. Det ena är rötter och det andra är vingar".

En tanke som ser ut som en handling - "Rötter och vingar" - det som nu är temat för vår kongress!

Med "Rötter och vingar" som utgångspunkt blev platsen för kongressen given - Visby, en välbevarad medeltidsstad där det gamla och nya går hand i hand bredvid varandra. Visby som för nordborna är en historisk mötesplats där man förr möttes på väg i österled för att upptäcka världen, idka handel med mera (ibland gick det mer krigiskt till också tror jag!)

På liknande sätt tänker jag om vår kongress: vi vill mötas, är nyfikna på den övriga världen och vill ut och hämta hem "skatter", nya kunskaper och erfarenheter - men numera går resandet snabbare!

Jag hoppas att Visby kommer att vimla av våra kongressdeltagare och att det ska bli många inspirerande möten, både arrangerade och spontana!

Varmt välkomna!

Marie Forneman
Ordförande SFFT

MEDLEM I SVERIGES FAMILJETERAPI FÖRENING - SFFT BLIR DU AUTOMATISKT GENOM ATT GÅ MED I EN REGIONAL FÖRENING. ALLA FÖRENINGARNA FINNS PRESENTERADE PÅ SFFT:S HEMSIDA, WWW.SFFT.SE, UNDER RUBRIKEN REGIONER. HÄR FÖLJER OCKSÅ EN LISTA PÅ REPRESENTANTER FÖR DE OLIKA REGIONALA FÖRENINGARNA. DET ÄR TILL DIN REGIONALA FÖRENING DU VÄNDER DIG MED NAMN- OCH ADRESSÄNDRINGAR.

VÄSTERBOTTEN: ÅSA KVARNBRINK ASA.
KVARNBRINK@TELIA.COM

JÄMTLAND-HÄRJEDALEN: WWW.FFMITT.COM MARIE
FORNEMAN MARIE.FORNEMAN@JLL.SE
TELEFON ARB: 063-153921

DALARNA: JÖRGEN GUNNARSON JORGEN.
GUNNARSON@LUDVIKA.SE
TELEFON: 0240-86097

VÄRMLAND: LENNART BJÖRK, Ö TORGGATAN 19,
652 24 KARLSTAD TELEFON: 0541-88025

VÄSTRA SVERIGE: ILZE NORMAN ILZE.NORMAN@
ALINGSAS.SE TELEFON: 0322-15401, 0733-963300

HALLAND: ANITA NILSSON ANITA.NILSSON@
FALKENBERG.SE

SÖDRA SVERIGE: MAUD DJURFELDT MAUD.
DJURFELDT@TELIA.COM

FAMÖS, MELLERSTA OCH ÖSTRA SVERIGE: WWW.
FAMOS.SE ROLAND BETNÉR INFO@FAMOS.SE
TELEFON: 013-263870

STOCKHOLM: GÖREL FRED GORELFRED@HOTMAIL.
COM

ÅLAND: CRISTER ERIKSSON CRISTERE@ALAND.NET

Svenska Familjeterapiföreningen och Stockholms Familjeterapiförening

hälsar er hjärtligt välkomna till Vetenskapligt symposium
med

Jaakko Seikkula och Tom Erik Arnkil

19 november 2010 i Stockholm

Dialogisk praktik fordrar dialogisk utvärdering och ledning

I vår evidensbaserade era är vår praktik baserad på rekommendationer utifrån randomiserade studier. Utvärderingar är gjorda av dem som står utanför systemet, utanför själva praktiken, vilket gör det svårt för det praktiserande sammanhanget att lära utifrån sina egna erfarenheter. Men god praktik lärs ut genom egna misstag och framgångar. Det är nödvändigt att höra rösterna från alla inblandade.

I detta endagars seminarium kommer vi att

- Reflektera över utvärderingskulturen i relation till evidensbaserad vetenskap
- Diskutera god dialogisk praktik vilket innebär öppna framtidsdialoger med dem vi möter samt att sätta in tidigt stöd
- Reflektera över hur man kan lyfta fram en kultur som betonar att höra klientens röst och praktikerns erfarenhet

Jaakko Seikkula PhD, professor i psykoterapi vid Universitetet i Jyväskylä, klinisk psykolog och familjeterapeut. Välkänd över stora delar av världen inom det familjeterapeutiska fältet för sitt arbete med dialogiska möten.

Tom Erik Arnkil PhD, forskningsprofessor på Institutet för Hälsa och Välfärd i Helsingfors. Docent i socialpolitik och socialt arbete vid Helsingfors Universitet

Dagen kommer att i huvudsak hållas på svenska. En del engelska kan förekomma.

Ersta Konferens, Fjällgatan på Södermalm i Stockholm, 19 november
1200:- för medlemmar och 1400:- för icke medlemmar. Moms inkluderas i priset. För och eftermiddagskaffe samt lunch ingår

Sista anmälningsdag 9 november (men gärna tidigare!) och görs till Görel Fred på
gorelfred@hotmail.com Anmälan är bindande

Client-directed, outcome-informed

i en systemisk og narrativ praksis

Med CDOI som omdrejningspunkt i sin praksis fortæller Susanne Bargmann i dette interview, hvordan hun flytter opmærksomheden fra en evidensbaseret praksis til praksisbaseret evidens samt hvad et sådan skift kan betyde i praksis.

Af Marianne Bærenholdt, cand.psych.

Susanne Bargmann

Susanne Bargmann er autoriseret psykolog, specialist i psykoterapi og arbejder i privat praksis i Hørsholm. Hun arbejder systemisk og narrativt med bl.a. børn, unge og familier og har anvendt arbejdsskemaerne ORS og SRS som en fast del af sit arbejde de sidste 8 år. Hun er ”Certified CDOI Trainer” og ”Senior Associate” for The International Center for Clinical Excellence - et internet baseret projekt startet af den ene af grundlæggerne af Client-Directed, Outcome-Informed (CDOI), Scott D. Miller.

Udover sit terapeutiske virke, arbejder Susanne med terapeuter og organisationer, som ønsker at implementere ORS og SRS som en fast del af deres arbejde. Læs her om formålet med og idéerne bag skemaerne og hvordan man systematisk kan monitorer, justere og forbedre effekten og alliancen i terapeutisk og pædagogisk arbejde.

Hvordan formår du at kombinere tankerne bag CDOI og samtidig holde fast i at arbejde systemisk og narrativt?

– Jeg tror den første pointe som er vigtig at fremhæve i forhold til CDOI er, at anvendelsen af ORS og SRS netop understøtter de faktorer som alle terapeutiske retninger har til fælles – de

non-specifikke faktorer; den terapeutiske alliance (enighed om mål, metoder og at terapeuten opleves som varm, empatisk), terapeutenes tiltro til sin metode (allegiance), klientens ressourcer og udfordringer, samt ikke mindst terapeuten som person.

Når man arbejder med CDOI betyder det, at man som terapeut er optaget af at spørge ind til klientens ideer til den terapeutiske proces – eller sagt med andre ord: Man er som terapeut optaget af, hvordan klienten opfatter den terapeutiske alliance, hvordan klienten oplever at alliancen ”passer” til det klienten ønsker sig, og optaget af, at justere og tilpasse terapien, så klienten oplever det mest muligt hjælpsomt. Klienter, der oplever en god alliance med deres terapeut vil også være mere tilbøjelige til at engagere sig i det arbejde, der foregår i terapien og engagement i processen er den væsentligste faktor i forhold til, at terapien har en effekt. Derudover er man optaget af at monitorere eller tracke effekten af terapi, fordi et tegn på, at et terapeutisk forløb også på lang sigt bliver virksomt for klienten er, at der tidligt i forløbet kan ses en mærkbar bedring af klientens funktionsniveau. Derfor vil en tidlig bedring

(early change) være et vigtigt tegn på, at denne terapi også på lang sigt vil kunne føre til varig bedring for klienten.

For at kunne monitorere alliancen, anvendes det, der kaldes et allianceskema, Session Rating Scale (SRS), i slutningen af hver session. Herigennem spørges ind til de væsentligste elementer af alliancen: At klienten oplever sig hørt, forstået og respekteret af terapeuten, at klienten oplever, at der arbejdes med de mål og emner, som er vigtige for ham/hende og at terapeutenes tilgang eller metode passer for klienten. Skemaet har 4 spørgsmål, og klienten giver sin tilbagemelding på de 4 spørgsmål med det samme. Tilbage meldingen diskuteres med terapeuten inden klienten går ud af døren, for at sikre, at terapeuten har fået fat i evt. justeringer, som klienten kunne opleve som hjælpsomme.

For at kunne holde øje med effekten af terapien, anvender man Outcome Rating Scale (ORS) i starten af hver session. Skemaet måler klientens subjektive oplevelse af sit funktionsniveau (distress) på 4 meget brede og generelle spørgsmål: Individuelt velbefindende, nære relationer, socialt velbefindende og generelt velbefindende. De løbende målinger afbilder en forløbsgraf, som bliver et konkret grafisk udtryk for, hvordan klienten oplever effekten af terapien. Grafen bliver på den måde et fælles redskab for terapeut og klient til at drøfte om terapien har det ønskede effekt, eller om der skal justeres noget i arbejde, for at klienten begynder at få det bedre.

Hvorfor kan det være vigtigt at rette fokus mod og justere måden man arbejder på?

– I min erfaring, taler vi som terapeuter ikke ret meget med hinanden om de udfordringer vi allesammen står overfor i vores arbejde: Vi har alle sammen forløb, som ikke lykkes, og vi har alle klienter som dropper ud af vores behandling uden at have opnået den forventede effekt af terapien. Og hvad værre er – når vi ikke laver formaliserede målinger, så

opdager vi oftest ikke, når klienter ikke profiterer af terapien.

– Når man ser på psykoterapiforskningen viser det sig, at vi som terapeuter gennemsnitligt lykkes med at hjælpe 60–70procent af de klienter vi møder. Derfor er det vigtigt løbende at have mulighed for at justere måden man arbejder på, netop fordi omkring 1/3 af vores klienter vil være bedre hjulpet ved at blive henvist videre til en anden terapeut! Den gode nyhed er, at feedback-forskningen meget solidt viser, at det nytter noget, at terapeuter løbende får formaliseret feedback fra deres klienter: Færre klienter dropper ud af behandlingen, færre klienter får det værre i behandlingen og færre klienter forbliver i ufrugtbar terapeutiske forløb i længere tid. Dette skyldes primært, at når terapeuter får adgang til klienters feedback, giver det naturligvis anledning til, at de handler på den feedback de får og justere terapien derefter.

– Jeg tænker derfor ikke, at der er et modsætningsforhold mellem at arbejde med ORS og SRS og de systemiske og narrative tanker – tværtimod. Skemaerne skærper min evne til hele tiden at tjekke ind med klienten, om vi er på rette spor og om det vi laver fører til, at klienten får det ud af terapien, som han/ hun ønsker. Derudover oplever jeg, at skemaerne også muliggør en dialog, som jeg ville have svært ved at føre med klienten uden deres konkrete tilbagemeldinger: Vi har en graf (noget fælles tredie) som vi kan kigge på og reflektere over sammen og vi får muligheden for, at tale om vores samarbejde på en åben, nysgerrig og respektfuld måde. Begge dele som oplever som en gave til mit terapeutiske arbejde, som ligger fuldstændig i tråd med min systemiske og narrative tænkning. Lad mig tydeliggøre denne pointe med et caseeksempel:

NÅR DER SKIFTES KURS

Karina er 19 år gammel og bliver henvist af sin læge pga. depression og er ved første samtale meget nedtrykt. Hun er aktuelt ved at færdiggøre sin studentereksamen, hvilket er det eneste hun

formår at passe. Hendes mor døde da hun var i den tidlige pubertet, og både lægen og hendes familie mener, at hun skal have ”sorg-bearbejdning”. Selv mener hun, at vi skal tale om hendes ”selv-værd”. Der er flere konflikter i hendes liv: Hun skændes med sin far, hun har konflikter med sine veninder og der er et vanskeligt forhold mellem hende og hendes kæreste.

Hun kommer til samtaler en gang om ugen. Vores fokus er på konflikterne med venner og kæreste og vi forsøger, at tale om tabet af hendes mor. Efter fem samtaler er det tydeligt, at selvom vi har forsøgt forskellige strategier (eksternaliseret depressionen, talt om hvad der er vigtigt for hende (foretrukken fortælling), og talt om mor (re-membering)) har det ikke haft nogen effekt. Hendes score på ORS er præcis den samme som ved første samtale. Det var min oplevelse, at vi havde gode samtaler, og hun gav udtryk for at hun var glad for samtalerne, men skemaerne viste, at det ikke havde nogen effekt på hvordan hun havde det. I slutningen af femte samtale aftaler vi derfor, at jeg søger konsultation hos min supervisor og vi aftaler, at vi er nødt til at prøve noget andet. Ved konsultationen med min supervisor udvikler vi forskellige alternative ideer til, hvordan jeg kan arbejde med Karina (ideer til hvordan jeg kan ændre i vores alliance) og jeg beslutter at foreslå hende, at vi laver familiesamtaler i stedet for individuelle samtaler. Så jeg ændrer fokus fra et narrativt fokus til et mere systemisk fokus ved at inddrage familien. Karina har før været lidt afvisende overfor familiesamtaler, men da vi efterfølgende taler i telefon sammen og jeg beskriver den idé jeg er blevet inspireret til af samtalen med min supervisor, bliver vi enige om at give det et forsøg.

Karina og hendes familie (far og to brødre) kommer til familiesamtaler ca. en gang om måneden, og får talt om deres indbyrdes forhold og særligt får faderen fortalt Karina hvor højt han elsker hende. Karina giver udtryk for, hvor betydningsfuldt netop dette er for

hende, da hun siden moderens død har været i tvivl om der overhovedet var nogen, der elskede hende. Som følge af familiesamtalerne begynder Karina ret hurtigt at få det bedre og hendes score på ORS-skemaet stiger markant. Efter fem familiesamtaler er både hun og familien enige om, at de har fået den hjælp de havde brug for og vi afrunder forløbet.

“HUN KOMMER TIL SAMTALER EN GANG OM UGEN. VORES FOKUS ER PÅ KONFLIKTERNE MED VENNER OG KÆRESTE OG VI FORSØGER, AT TALE OM TABET AF HENDES MOR.”

Hvad er de væsentligste gevinster og potentialer for os som familierapeuter i forhold til, at bruge ORS og SRS i vores arbejde?

Udover de åbenlyse gevinster klinisk, har skemaerne også den fordel, at de kan kvantificeres i et ”outcome management system”. Det betyder, at den løbende brug af skemaerne også har den positive side-effekt, at de kan anvendes til at dokumentere den konkrete effekt af behandlingen.

I Danmark er der et stigende krav til kommunale institutioner om at kunne dokumentere effekten af de forebyggende tilbud i forhold til børn og unge under 18 år. De sidste mange år har der været meget lidt opmærksomhed på effektmåling men i dag står flere og flere institutioner nu over for en kæmpe udfordring, for hvordan kan vi egentlig dokumentere, at det gode arbejde vi laver rent faktisk fører til at børnene og de unge får det bedre? Flere arbejdspladser, som er optaget af systemiske og narrative idéer, er som regel ikke interesserede i, at skulle give klienterne måleinstrumenter, som kan virke stærkt diagnosticerende og stigmatiserende, men ej heller kan de

Hälsning från Danmark

Dansk forening for
systemisk terapi og konsultation

I Danmark har vi i år et nyt tema på vores årsmøde: “Magtens fjæs”. Hvordan Magtens mange ansigter kan opleves omsat i mange forskellige oplæg og workshop af mange spændende oplægsholdere og workshopholdere.

Se mere på www.danskstok.dk.

Vi vil glæde os til konferencen hos jer og håber at også mange fra Danmark kommer. Vi holder meget af vores nordiske samarbejde og ser frem til fortsat at mødes og udveksle erfaringer.

Mange hilsner fra STOK

Lisbeth Villumsen
formand

længere helt afvise, at implementere effektivitet som en del af deres arbejde. Derfor bliver flere og flere familiecentre og døgninstitutioner i kommunerne i Danmark optagede af, at implementere ORS og SRS.

De steder, som er i gang på nuværende tidspunkt har valgt at implementere målingerne som en standarddel af behandlingen, således at de kontinuerligt sikrer effekt, uden at skulle gå på kompromis med deres teoretiske og filosofiske overbevisninger. ORS og SRS findes også i en børneversion (CORS og CSRS), som gør det muligt for børn i alle aldersgrupper at anvende skemaet. Allerede på nuværende tidspunkt er der rigtig mange utrolig spændende projekter i gang i Danmark med arbejdet med og anvendelsen af ORS og SRS – også indenfor socialpsykiatrien.

Hvordan kan man lære mere om ORS og SRS, hvis man er blevet nysgerrig på at vide mere?

Der er flere muligheder. For det første kan man allerede nu downloade skemaerne gratis på www.scottdmiller.com – under menupunktet ‘performance metrics’, og begynde at anvende dem i sin praksis.

Derudover kan man oprette sig på sitet www.centerforclinicaexcellence.com. Sitet er en slags “Facebook for terapeuter”, hvor alle er optaget af, at blive dygtigere til deres arbejde. Tanken med sitet er, at dele viden og sammen blive dygtigere som professionelle og langt de fleste terapeuter her anvender ORS og SRS i deres arbejde. Der er allerede nu en stor gruppe af Skandinaviske terapeuter, som er meget vidende om brugen af skemaerne. Der er konstant spændende diskussioner og spørgsmål i gang, terapeuter deler deres tanker og erfaringer

på små videoklip, terapeuter skriver om deres tanker i blogs, osv.

For mig er det et sted, hvor jeg henter utrolig meget inspiration, hjælp og energi i forhold til at holde fast i at anvende ORS og SRS i mit arbejde.

En anden mulighed er at dukke op til en af de workshops jeg holder rundt omkring i Danmark – de fremgår af min hjemmeside www.susannebargmann.dk, hvor der er en ‘undervisningskalender’. Jeg er også tilknyttet specifikke institutioner som konsulent på implementeringsprojekter i hele Danmark, og jeg vil præsentere et Symposium-oplæg på Nordisk Kongress 2011, hvor jeg vil tale meget mere om brugen af ORS og SRS med familier. En del af oplægget vil rette sig imod organisationer, som er interesserede i at implementere ORS og SRS, og jeg vil komme med konkrete råd til de første skridt i en implementeringsproces.

FAMILIER I KRISE

Turidur Hjalmtysdottir
Psykolog og Familietераpeut

Høsten 2008 våknet islandske familier av tornerosesøvn og måtte hjelpeløst se på at det økonomiske- og politiske system gikk til grunne på få dager. Mange hadde tatt del i dansen rundt gullkalven og trodde på den dominerende historie. Det var historien som fortalte oss at vi hadde rikelig med penger, at vi skulle først og fremst tenke på oss selv, og at den som tente mest også var den mest vellykkede. Vi skulle være lydige og tie, og de få som turde å kritisere ble sett ned på. Spekulantene ble kalt moderne vikinger. De dro ut i verden og kjøpte opp firma i øst og vest. Presidenten roste dem opp i skyene og vidkjente er hans ord: "You ain't seen nothing yet" over hvilken fremragende handelsnasjon Island var. Politikerne fløy også høyt og innskrenket etater og organ som skulle ha tilsyn og kontroll. Universtitet og presse satt ved de rikenes bord, og spekulantene fikk også kontroll over bankene etter at de ble privatisert. Lite kritikk og motvekt kom derfor fra akademikere og journalister. Tvert i mot tok pressen del i lovprisingen av spekulantene. Den ansiktsløse pengemakt trivdes som fluen på hestelorten. Men gledesdansen tok brått slutt og forandret seg til en tragedie. Og fallet var høyt. Islands samfunn står overfor en alvorlig revurdering av regler, verdier og moral som har rådt i samfunnet de siste år.

Begivenhetene har rammet islandske familier hårdt. Den islandske nasjonalbank offentliggjorde en rapport 6. april 2010 som viste at 24 000 familier i landet kjempet med store økonomiske problemer selv om myndighetene har satt i gang hjelpetiltak. Dette er ca 30 prosent av alle husholdninger i Island. De som er verst påvirket er barnefamilier og de med lave inntekter. Barnløse og eldre greier seg bedre fordi de har som regel mindre lån.

Men hva kan vi bygge vår revurdering på? Vi som et øyeblikk glemte vår bakgrunn. Vi som tok del i dansen og trodde at lykken er at hver og en tenker på seg selv og har rikelig med penger. Vi er nødt til å vende tilbake til røttene våre på nytt for en rotløs plante visner og dør. Røttene våre må være vingene inn i framtida. Vi må lete etter og finne vår kulturarv. Men hva er vår arv?

VÅR KULTURARV

Vi er alle en del av vårt samfunn fra vugge til grav. Vi ð bringer med oss den kultur som vi er innlemmet i, og tenker og handler i forhold til. Vi er ikke nødvendigvis bevisst om dette. Kulturen overføres fra slektsledd til slektsledd.

Den næreste kulturenheten er familien. Familien bærer med seg idéer om biologisk opprinnelse, rolle og status i det samfunn som den er en del av. Familien er en biologisk og kulturell enhet som også er påvirket av den nedarvede gansammensetning og tolket på en spesiell måte i hver og en familie. Hun har sin egen nære historie som består av psykiske, sosiale og biologiske forbindelser i generasjoner. Denne historie sanser familiens medlemmer som en del av sin egen selvfølelse. Mennesket fødes på denne måten inn i en bestemt erfaring som er skapt i slektsledd. Men forståelse av livet påvirkes også av det samfunnet som familien lever i til enhver tid, noe som ble tydeliggjort i islendingenes økonomiske runddans.

Islendingene har vært nødt til å kjempe for livbergingen gjennom århundrer. Livskampen var hard både til sjøs og land. Døden var ved dørstokken til langt fram i siste århundre. "På atten hundre tallet forstod folk fra ung alder

at ulykken når som helst kunne ramme" (Magnusson 1997). Til tross for at forholdene har bedret seg har mange av oss vært nødt til å se etter slektinger og venner forsvinne både på havet og i land. Livsgrunnlaget har krevet selve livet. Vår lykke har aldri vært målt i penger eller overflod, men skjult seg i de barske forhold som folket måtte tåle.

Vår måte å overleve har alltid vært hardt arbeid. Arbeidets viktighet kommer klart fram i historikerens Magnusson sin bok "Menntun, ást og sorg" fra 1997 (Utdanning, kjærlighet og sorg). Han skriver: "De årstidsbundne oppgaver i bondesamfunnet krevde at arbeidet ble gjort, hvis ikke var det fare for at alle møtte sin avgrunn" (oversatt s. 214). Hvis husstanden skulle greie seg noenlunde, var alle nødt til å arbeide. Barn ble oppfordret til å arbeide, og det var tegn på klein oppførsel å vise latskap eller udyktighet. De voksne kunne arbeidet, og de lærte opp barna sine. Dette skapte aktelse og lydighet for foreldrene. Kunnskapen gikk i arv fra ættledd til ættledd. "Vi barna var unge da vi begynte å hjelpe til med stell av sauer og geiter. Vi var knapt mer enn 5 – 6 år da vår oppgave var å hente geitene, binde ved staurer og fore dem med grøt" (oversatt – Riksarvet, ikke trykket ÞÞ 11400 kk, f 1922 Bildudalur). Fra 5 – 7 års alder fikk

barn oppgaver som de måtte utføre alene (Magnusson 1993).

Folks syn på arbeidet har gjerne vært at det er nødvendig for menneskenes utvikling både åndelig og kroppslig. "A participation in the work process did then not only increasingly become a physical necessity for the family economy, but also, it benefited children psychologically" (Magnusson 1993).

Livskampen har gjort det nødvendig for folk å stå sammen for å overleve når dødsfall og uår har herjet.

Det kan hende at levekårene også har gjort at folk ikke tok livet for høytidelig for å unngå smerte. Det er kjent at folk ikke snakket om sine sorger, men bar sin byrde i stillhet for å kontrollere sin sorg (Magnusson 1993).

I moderne tid har det av og til virket som nasjonen er så ergjerrig og optimistisk at det grenser til barnslighet eller likegyldighet. Vi har et ordtak for denne optimismen: Dette berges (Þetta reddast). Ambisjonene har av og til vært oss til ugagn. Det ble tydelig i krisens forspill da nasjonens øverste ledelse viste hovmod som knapt kan tolkes annerledes enn en dyp mindreverdigfølelse overfor andre nasjoner (Magnusson 2010). Ingen kritikk ble tolerert og den ble sett på som et angrep på folk og samfunn. Men det skal likevel ikke glemmes at ergjerrigheten og optimismen har gjort det mulig for en nasjon som teller rundt tre hundre tusen mennesker å bygge opp et moderne samfunn med et utdannings- og helsesystem i verdensklasse.

Uten tvil har nasjonens arv hatt sin innvirkning på hvordan krisen rammet oss, men likevel trenger vi nå vår arv når vi skal gjenopprette vårt syn på livet.

I vårt samfunn og i hele verden står vi overfor forandringer i verdisynt slik vi alltid har gjort. Folk har behov for å vite hva som er meningen med livet og hvilket samfunn vi vil bygge opp. Vi er midt i en livsanskuelseskrise. De verdier som vi har hatt og som ligger dypt i vår kultur vil nødvendigvis bli vår veiviser til de verdier som nye tider bringer.

Vi har levd i den illusjon at alt er trygt og at vi har styring på framtida. Vi har levd i opplevelsessamfunnet, og folk har lett etter det som de tror passer seg best som individ uten å tenke på hva som er best for helheten. Det har blitt et klart brudd mellom individ og samfunn. Folk har sett på seg selv som avskåret fra helheten. Vi har tatt lykken for gitt og at vi står i vår fulle rett til å være lykkelige.

Man bruker medisiner for å beherske lidelsen. Da leter man etter den "ret-

te" medisinen uten å prøve å forstå livets mangfoldighet. Vi prøver å være så like andre som vi kan, vellykket, flotte og resultatorienterte. Vi har levet i den illusjonen at livskampen er lett. Vi har rett til vårt opphold uten særlig anstrengelse.

Vi prøver å kontrollere naturen, og forbindelsen mellom mennesket og naturen har gått i oppløsning. Det gjør oss fremmed i eget land og fremmed for hverandre. Folket har blitt bedratt. Dette har skapt mistillit og sinne.

Denne livsanskuelse er i skrikende motsetning til forfedrenes erfaring som vi ennå bærer på - generasjoner som måtte lide og berge seg så godt de kunne. Vi er nødt å godta lidelsen som en sentral tråd i alt liv. Eller hva er så verdien av livet uten tunge stunder? Da ville vi ikke være folk, men maskiner. Vi må innse at livet krever og vi må ta det ansvaret som livet legger på oss.

I gamle dager var folk avhengig av naturen. De måtte nytte landets ressurser med forsiktighet og ha respekt for naturen. En slik innstilling ville være sunnest for oss i dag også. Det som vi har mest behov for i dagens samfunn er å bygge opp tillit. En måte å gjøre det på er å tore å gi meir innsyn i hvem vi er. Gi spillerom for å være ulik og gi våre egne historier lov til å komme fram i dagslyset. Slik kan vi leve et åpnere liv, fjerne oss fra individualismens enslighet, bygge opp tillit og likeverd. For å nå ny kunnskap må vi snakke sammen og tore å sprengre grenser, tore å snakke om noe nytt. Dette kan være vanskelig for oss for vi har levet under diktaturets illusjon der kun en og en halv mening har tolt dagslys.

Familierapi gir de videste muligheter av kjente terapiformer for å omhandle de filosofiske sider av livet. Familierapiens adferd gir rom for at mange stemmer og mange historier kan komme frem. Individets historie er godkjent, og det er mulig å luften i nådens lys. Mange stemmer kommer til orde og ulike tilnærminger er brukt. Alle historier er like viktige. Det bidrar til den tillit som er nødvendig for at vi kan snakke om det som er annerledes. Derfor er idéologien og arbeidsmetoder i familierapi særlig passende ved den livssituasjon som vi befinner oss i.

KONKLUSJON

En måte å sammenfatte det grunnleggende problem som vi opplever i vår livsanskuelse i dag er at den fremmer individets skille mellom sitt indre liv og sine omgivelser. Dette har dyp påvirkning på våre økonomiske- og samfunnsmessige

struktur. Dette har ført til at enkeltpersoner og grupper prioriterer egne interesser fremfor helhetens behov. Det har vært lagt vekt på å utnytte annet folk og naturen og skille mellom egen velferd og verdens velferd. Familierapiens ideologi er i motsetning til dette verdisystemet og legger vekt på individets kontakt med sitt indre liv, samfunn og natur.

Islendingene er et hardført folk som lenge har kjempet med ublide naturkræfter. Det blir interessant å følge med hvordan denne nasjonen greier å nytte sin kulturarv i trange tider.

REFERANSER

Dairou, A. <http://www.leadingwithvitality.com>

Dal, G. Viðtal í Kastjói Ríkissjónvarps dags. 11/11-2008 (Intervju i det islandske fjernsyn 11/11-2008.)

Hreinsson, P., Gunnarsson, T., Benediktsson, S. (12/04-2010). Rannsóknarnefnd Alþingis um aðdraganda og orsakir falls íslensku bankanna 2008 (Alltinges undersøkelseskommissjon om årsakene til de islandske bankers konkurs 2008).

Magnusson, S.G. Wasteland with words (2010). Reaktion Books Ltd. London. Magnússon, S.G. Dissertation: The Continuity of Everyday Life: Popular Culture in Iceland 1850-1940. Doctoral dissertation, Carnegie Mellon University, USA, 1993. 416 pages. Committee: Dr. Peter N. Stearns, Dr. John Modell, & Dr. Mary Lindemann.

Magnússon S.G., Menntun ást og sorg (Utdanning, kjærlighet og sorg) (1997). Sagnfræðistofnun Háskóla Íslands.

Seltzer, W.J. (1992) Det Narrative perspektiv innen rammen av familiekulturell tilnærming til terapi. Teoretiske og metodiske problemstillinger: Del II. Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 29, 1 – 13. Vignisdóttir, K.A. Ólafsson T.T. (12. april 2010). Seðlabanki Íslands. Hvernig hefur staða heimila breyst á undanförunum misserum og hverju fá aðgerðir í þágu heimila áorkað? Málstofa í Seðlabanka Íslands. (Den islandske nasjonalbank: Hvordan har hjemmenes økonomi endret seg de siste år, og hvordan virker styresmaktens hjelpetiltak (Forum i den islandske nasjonalbank).

Óprentuð gögn á Þjóðháttasafni Þjóðminjasafns. ÞP 11400 kk, f 1922 Bildudalur (Ikke trykket opplysninger i det islandske nasjonalbibliotek (nr. ÞP 11400 kk (mann) f. 1922 på Bildudalur).

Hälsning från Island

I de siste årene har vi i Island opplevet hvor forgjengelig livet er gjennom finanskrisen og vulkanutbrudd. Vi har gode grunner til å tvile på at vårt moderne samfunn kan bygges på de verdier som "de frie markedskrefter" forkynner. Det "frie marked" handler på mange måter om det samme som den velkjente historien om dansen rundt gullkalven i Bibelen. Vi må i stedet rette vår oppmerksomhet mot helhetens behov og livsvilkår - og det er særlig viktig i et lite

samfunn som Island. Et samfunn, slik begrepet bærer med seg, handler ikke om en liten elite av rike og mektige som kan bruke sin innflytelse til å karre til seg stadig større deler av samfunnskaka. Et samfunn handler om levekår for alle innbyggere og om likeverd. Det handler om at hver og en kan leve et innholdsrikt liv med innflytelse over egne kår ut fra egne forutsetninger og interesser. På den måten blomstrer samfunnet, grunnlag skapes for utvikling og nytenking som siden utvikler den nødvendige økonomiske vekst. Livet er så mye mer enn materiell rikdom. Å være rik er å få

mulighet til å leve et godt og innholdsrikt liv, gi og nyte, dele og få ta del i. Forhåpentlig kan vi islendinger legge mer vekt på livets grunnleggende verdier som innebærer det evige spørsmål om hva som er meningen med livet. Vi takker for vårt samarbeid med de nordiske nasjonene. Det er særlig viktig for oss på grunn av den sociale infrastruktur som hviler på ideen om likeverd og rettferdighet.

Turidur Hjalmtysdottir leder av den islandske familierapy foreningen
fff@jolskylda.org

Han skapade Systemcafé

Våge Ljunggren, familjeterapeut, är mannen som sett till att vi under snart 10 år fått gå på systemcaféer i Stockholm. Han hade länge närt tankar om en mötesplats för familjeterapeuter och fröet till det som kom att kallas för systemcafé lades när Lars Wrangsjö, Våges handledare på den tiden, frågade Våge om det inte var något för honom att starta.

Våge Ljunggren

När Våge började fundera på hur ett sådant forum skulle kunna se ut tänkte han att det främst skulle handla om att sprida tankar, inte legitimera terapeuter. En annan hörnsten var att nå ut till fler som utbildats i systemiskt arbete, att skapa ett "systemiskt flow".

En inspirationskälla var hur Carl Whitaker blev intervjuad inför publik och hur han spred sina tankar och idéer på detta sätt.

Våge pratar mycket om det goda värdskapet, den som blir intervjuad behöver känna sig bekväm. Våge minns hur han sonderade terrängen med Klas Grevelius och Bernt Andersson, som blev försiktigt skeptiska till Våges idéer. Det fanns en oro att man skulle bli ifrågasatt och "slaktad" om man saluförde hur man tänkte inför publik. Därför blev det viktigt för Våge att skapa trygga möten där en fråga skulle väcka nya frågor och inte ett ifrågasättande av de tankar och idéer som framlades. Tidigt tänkte sig Våge ett upplägg där den första delen av intervjun skulle handla om yrkespersonen, därefter metoden och sist personen bakom verket. Mot slutet skulle publiken få komma in med sina frågor och funderingar.

Klas Grevelius och Ernst Salamon blev Våges första samtalspartners. Han valde dem självklart utifrån att han var nyfiken på dem, men också för att han tänkte att de är bra på anekdoter och kan bidra till ett kul samtal. Våge blev nöjd med det första tillfället som blev precis så uppsluppet han tänkt sig.

Våge poängterar hur viktigt det är att intervjuaren är påläst, bl.a. så att man kan koppla till böcker och artiklar. Annars är risken stor att frågor börja återkomma och att nyfikenheten falnar i takt med att man blir alltför upptagen med vilken fråga man skall ställa härnäst.

Han nämner Monica Hedenbro som ett exempel på en bra intervju, mycket just p.g.a. att han var påläst.

Jag nämner för Våge hur jag som åhörare ofta varit lika uppmärksam på den som intervjuas som på vilka frågor som ställs och hur intervjuaren använder följdfrågor. Som terapeut tänker jag att det är svårt att undvika att inte tänka på hur ett samtal förs och jag beskriver att det ibland kan bli riktigt ansträngande att besöka ett systemcafé. Våge för in resonemanget på att man skulle kunna se sammanhanget som en auskultation, en infallsvinkel som blev ny för oss båda. Det är nästan så att man skulle kunna se tillställningarna som en självhjälpsgrupp – jag är inte ensam om att tycka och känna så här!

Från början var det Våge själv som höll i samtalen. Sammanlagt har Våge intervjuat ungefär 20 personer de 4-5 första åren och öppnade samtidigt vägen för andra att kliva på. Numera står det öppet för föreningens medlemmar att hålla i en intervju med någon man är nyfiken på.

Våge är nöjd med sin skapelse och ser att det finns en trohet till det upplägg han en gång skapade, men tror inte att det blivit något systemcafé om han inte hade satt bollen i rullning.

Lars Johansson
Familjebehandlare
Skol- och familjeteamet i Sollentuna

GÖTEBORGS SOCIALPSYKOLOGISKA INSTITUT AB

Integrativ familjeterapiutbildning

baserad på mer än tre decennier av beprövad erfarenhet i kunskapsutveckling:

- Integration av *interaktionistiska* och *konstruktionistiska* teorier till den *tredje generationens cybernetik* (3 G cybernetik).
- Integration av *teoretiska kunskaper* med *praktiska färdigheter* i en *upplevelsebaserad konstantverkspedagogik*.
- Integration av *kognitiva* och *emotionella aspekter*; *personliga* och *professionella dimensioner*; både / och. **Mångfald är bättre än enfald.**

Öppna externatkurser i Göteborg:

- Grundutbildning i familjeterapi (360 ltr)

Utbildningen består av tre separata moment:

- **Introduktionskurs** (FT1, 48 ltr, startas varje vårtermin);
- **Fortsättningskurs** (FT2, 48 ltr, startas varje hösttermin) och
- **Fördjupningskurs** (FT3, 264 ltr, två terminer, startas varje vår).

Utbildningen syftar till att ge kompetens för familjearbete i team och under handledning, och är *på många håll i Sverige etablerad kompetensnorm för familjearbete*. I 35 år har GSI:s kurser fått extremt höga kursvärderingar, och vi täffar ibland (och hör talas om) föräldrar som närmast sig pensionsåldern, och som gläds åt att deras barn, som följt i deras fotspår, får samma goda fortbildning.

Inga förkunskapskrav ställs, enda kravet är intresse för att arbeta med familjer eller andra relationsbaserade system.

Kursstarter 2011:

- FT1: 3-4/2.
- FT2: 29-30/9.
- FT3: 21-23/3.

- Påbyggnadskurs för "Steg 1"-kompetens

(152 ltr / 19 dagar över 2 terminer, startas vartannat år)

Påbyggnadskursen innehåller 44 tim. processhandledning, 8 tim. uppsatshandledning, 40 tim. teoriseminarier (vetenskapsteori, forskningsmetodik, utvecklingspsykologi, etik), 20 tim. litteraturseminarier, 32 tim. familjerekonstruktion och 8 tim. examination. Kurslitteraturen omfattar c:a 1000 sidor utöver grundutbildningens litteratur, och fastställs delvis i samråd med handledare och deltagare.

För att antas till påbyggnadskursen skall deltagarna ha genomgått GSI:s grundutbildning i familjeterapi (FT1-3) eller motsvarande. Dessutom krävs förmåga att tillgodogöra sig litteratur på engelska, samt tillgång till praktikfamilj.

Start februari 2012

Uppdrag i hela vårt avlånga land:

- Orienteringskurser (halv- eller heldag)
- Grundutbildningen i sin helhet, eller i delar
Många av våra kurser ges som uppdragsutbildningar. Hela grundutbildningen har köpts in av bl. a. Emmaboda kommun, Helsingborgs Socialförvaltning, Familjerätten i Göteborg (två omgångar), Kungsbacka Socialförvaltning (två omgångar). Andra erbjuder FT1 och FT2 till all personal (Gryning Vård AB, Borås BUP m. fl.). Ibland går näraliggande verksamheter ihop för att arrangera en uppdragsutbildning. Detta medför ofta positiva sideeffekter, som att man lär känna kollegor inom områden som man ofta har kontakt med, och den gemensamma referensramen brukar leda till ett förbättrat samarbete.

- Påbyggnadskurs för "Steg 1"-kompetens

- Repetitionskurser (1-3 heldagar)

Arbetsplatser där en majoritet av personalen genomgått delar av GSI's utbildning (t. ex. Cederängen i Västerås) arrangerar ibland repetitionsdagar, då vi antingen jobbar med rollspel eller med direkthandledning av klientfamiljer i videospelade sessioner.

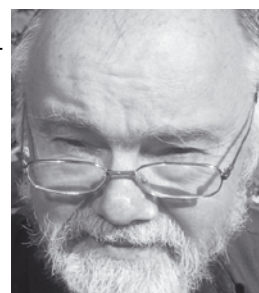
- Handledning / konsultation (kontinuerlig / tillfällig)

Kursledare: *Maths Lundsbye*, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, psykoterapihandledare, grundare av GSI 1974, Huvudförfattare till "Familjeterapins grunder" NoK 1982-2010 (4:e utg).

Associerade medarbetare kan leda extrakurser eller delar av utbildningar.

Kontakt: maths.lundsbye@telia.com;
Fax: 031-699 377; Tel: 0708-29 29 41.
www.gsi.se

Moden och trender har kommit och gått – utbildning vid GSI har bestått!

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI
Årgang 27 Nr. 4-2010 ISSN 0803 4303

Medlemsblad for Norsk forening for familierterapi NFFT
Utgis normalt i ca. 1000 eks. fire ganger pr. år (januar, april,
august, november) med deadline den 1. i måneden før planlagt
utgivelse (for augustnr.: 1. juni).

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI,

Markveien 23, 0554 Oslo, Tlf: 22 71 75 05 fax 22 71 84 65,

Mail: nfft@nfft.no Bankkonto: 7874 05 96348 *

Daglig leder: **Pål Abrahamsen**, webside: www.nfft.no

METAFORUMS REDAKSJON:

Kari Yvonne Kjøllås, Vestre Viken HF, Psykiatrisk Klinikkk,
Poliklinikken (PUT) Avd. for rus og psykiatri. Haugesgt. 89 A
3019 Drammen. Tlf: 32 86 17 00 900 979 96f ax 32 86 17 01
Mail: kariyk@online.no / Kari.Yvonne.Kjolas@nfft.no

Pål Abrahamsen Seilduksinstituttet AS Markveien 23, 0554 Oslo
Tlf: 22 71 75 05 / 95 22 26 04 fax 22 71 84 65

Mail: Pal.Abrahamsen@nfft.no

Hilde Ingebrigtsen Homansbyen familievernkantor,
Oscarsgt.20, 0258 Oslo Tlf. 950 67 545 Mail:
hildeing@yahoo.com

STYRET:

Leder: **Marianne Bie**

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet,
Seksjon for familievern, Postboks 8113 Dep., 0032 Oslo,
Tlf.: 46 61 51 38 / 91 82 83 65. Mail: marianne.bie@nfft.no

Bente Barstad (styremedlem / nestleder)

Familieavdelingen Modum Bad, 3371 Vikersund
Tlf.: 32 74 97 55 / 918 49 236 fax 32 74 97 97

Mail: bente.barstad@nfft.no

Allan Ettrup Hansen (styremedlem / webansvarlig)

Tyrili Oslo, Normannsgate 47, 0655 Oslo Tlf: 97 72 42 68.

Mail: Allan.Ettrup.Hansen@nfft.no

Arne Kallekleiv (styremedlem / medlemsansvarlig)

Bufetat, Fosterhjemstjenesten fagteamområde Sandvika
Løkketangen 10 B, 1337 Sandvika, Tlf. 950 72 404

Mail: arne.kallekleiv@bufetat.no / arne.kallekleiv@nfft.no

Jannicke Walther Tindberg: (styremedl.)

Østensjø familiekantor Pb. 45 Bøler 0620 Oslo

Tlf.: 915 57 508 Mail: jannicke.walther.tindberg@nfft.no

Siv Merethe Myhra (varamedl.)

Familienheten Borgestadklinikken BA,
Postboks 1 3701 Skien. Tlf.: 35509100/99276618

Mail: Siv.myhra@borgestadklinikken.no

/siv.myhra@nfft.no

Sverre Chr. Thoresen (varamedl.)

Sykehuset Buskerud hf. BUPA. Ungdomsenheten,
Valbrott 23, 3024 Drammen. Tlf.: 32 86 19 61 / 957 96 629

Mail: sverre.chr.thoresen@nfft.no

Jarle Svardal (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF
Postboks 83, 1309 Rud . Tlf: 67 50 20 61 / 98 8283 78

Mail: jarle.svardal@nfft.no

NFFT / Metaforum

Norsk forening for familierterapi
inviterer til
FØRJULSEMINAR
i Gamle Logen i Oslo
2. og 3. desember 2010

Vår mangfoldige hjerne

nevrologi, traumer og terapi,
kunnskap, tenkning og fenomener ...
med

Dag 1: psykologspesialist

Judith van der Weele

Den traumatiserte hjernen
- Implikasjoner for behandling
&

Dag 2: nevrolog, professor dr. med.

Espen Dietrichs

Hjerne, kunst og kreativitet

VELKOMMEN!

Forespørsler rettes til nfft@nfft.no
eller til Metaforum ved Kari Yvonne Kjøllås:
kariyk@online.no

Mer info på www.nfft.no

NB!

Denne utgaven av Nordisk
Forum erstatter Metaforum 4-
2010 som skulle komme i nov.
Neste ordinære nummer kommer i
januar 2011.

Invitasjon til NFFTs års-
konferanse på Vettre, 2.-4. febr.
2011 kommer i egen forsendelse i
nov. 2010

Følg med på www.nfft.no

Hälsning från Norge

Kjære nordiske kolleger!

Når jeg nå får mulighet til å komme med en hilsen i Nordisk Familjeterapi, velger jeg å fortelle litt fra arbeidet i NFFT.

I Norge gleder vi oss over å ha rundt tusen medlemmer. Det har vært en jevn økning fra år til år, noe som tyder på at interessen for familierapi og systemisk arbeid er økende. Vi er en nasjonal interesseforening og arrangerer hvert år årskonferanse for medlemmer i februar og førjulsseminar i Gamle Logen i Oslo i begynnelsen av desember. I 2010

har NFFT i tillegg vært medarrangør for det årlige Juniseminar i Tromsø (Nordkalotten). Det arrangeres også systemiske kafeer i mange norske byer, en ide vi har fått fra Sverige. NFFT har i en treårsperiode hatt et samarbeidsprosjekt med et barnehjem i Lithauen. Alt dette bidrar til å utvikle og ivareta de systemiske og familierapeutiske ideene. Styret arbeider også med å få oversikt over familierapiforskning og å bidra til nettverksbygging på ulike felt. Mer om NFFT finner du på www.nfft.no

Nordisk kongress i Bergen i 2008 var et krafttak som førte med seg mye glede og inspirasjon. Vi satte stor pris på å være vertskap for kolleger fra de andre nordiske landene og over den gode oppslutningen om kongressen. De årlige samarbeidsmøtene med lederne for de nordiske foreningene bidrar til kjennskap og vennskap med Norden. Det samme gjør den gode tradisjonen vi har i å invitere representanter fra de nordiske foreningene til de enkelte lands årskonferanser og at et nordisk blad gis ut i forkant av de Nordiske kongressene.

Nå er det den Svenske familierapiforeningen som arbeider med Nordisk kongress i Visby i 2011. Temaet "Rötter och vinger - låt historien inspirera framtiden" er spennende og åpent. Jeg vet at mye skal på plass før kongressen åpner i august 2011.

Lykke til med arbeidet og vel møtt i Visby!

Med vennlig hilsen
Marianne Bie
Leder, NFFT- Norsk forening for familierapi

Norsk Forening for Familierapi

inviterer til

Årskonferanse og generalforsamling 2011

TID: Onsdag 2. februar - 4. februar 2011

STED: Thon Vette Hotell, 1392 Vette (Asker)

Årets tema:

Systemisk helse "Bridge over troubled water"

Med blant annet:

Psykiater og skuespiller
Per Gørøvell, barne-
og ungdomspsykiater
Søren Hertz

Systemiske kafeer:

vil også i 2011 være en del av konferansen. Som alltid vil det være underholdning og kulturelle innslag. Har du noe å bidra med hører vi gjerne fra deg.

Seminarer og workshops torsdag:

Det blir ikke noen virkelig NFFT-konferanse uten workshopbidrag fra nettopp dere. Konferansen skal være et forum der vi deler vårt "verksteds-arbeid" med hverandre, både ferske og erfarne, både teori og praksis. For hver workshop er konferanseavgiften gratis for 1 workshopholder.

Send inn en beskrivelse (abstract) på ca. 150 ord, samt hva som for deg vil være en passende tidsramme og form på presentasjonen. Med utgangspunkt i innkomne ønsker starter vi en planleggingsprosess med deg/dere.

Vær velkommen med ditt bidrag!

Generalforsamling:

Saker som ønskes behandlet på NFFT's generalforsamling 2011 må være styret i hende innen 1. oktober 2010.

Endelig invitasjon og program for konferansen 2011, vil bli sendt medlemmene i egen sending i november 2010. Medlemmene oppfordres til å følge med på www.nfft.no

Meld inn din workshop til:
jarle.001@msn.com INNEN
1. OKTOBER 2010.

Kjære nordiske kolleger og SFT redaksjonen

Det er en fin, og ganske ny, tradisjon at det blir utgitt et nordisk blad hvert 3. år – i forkant av de nordiske kongressene. Vi ser bladet som et viktig bidrag, i tillegg til selve kongressene, til det felles nordiske samarbeidet, og i forhold til de tanker og ideer – og den praksis – vi alle er opptatt av.

Mye har endret seg og mye er i fremdeles endring, siden vi i den norske redaksjonen trådte våre barneføtter i det systemteoretiske familierapifeltet. I våre systemiske røtter kjenner vi at samarbeidet gir det nordiske fellesskapet enda sterkere vinger og faget et løft mot det som skal komme. Så la historien inspirere fremtiden.

Vi gleder oss til å se den endelige utgaven av dette nummeret av Nordisk Familjeterapi – og enda mer til å møtes i Visby i august neste år.

Vi tar med våre røtter, utstyrer oss med vinger og flyr over kjølen – til Visby.

Lykke til, med gode ønsker fra
Metaforumredaksjonen.

Pål Abrahamsen, Hilde Ingebrigtsen og Kari
Yvonne Kjøllås

Nordiskt samarbete i cyberrymden

NU HAR DET GÅTT GANSKA EXAKT ett år sedan arbetet med att få till den tidning du just håller i handen startade.

Ett samarbete mellan de nordiska redaktionerna är lite av en tradition inför våra nordiska familjeterapikongresser vart tredje år. Det är Sverige som står som arrangör i augusti 2011 och därför är det också den svenska SFT-redaktionen som hållit i samarbetet kring tidningen.

Vi redaktörer har faktiskt inte träffats i "real life" en enda gång under det år som gått, all korrespondens har pågått via mailen och på facebook. Min förhoppning är att vi alla ska sammanstråla

i Visby så vi äntligen får se varandra och får tillfälle att fira det gemensamma resultatet; Nordisk Familjeterapi!

Det är Turidur Hjalmtysdottir från Island, Kari Y Kjølås från Norge, Juha Alakulppi från Finland, Irene Berri och Marianne Bærenholdt från Danmark som varit kontaktpersoner och ordnat med artiklar från respektive land. Magnus Bjurhammar har gjort den fina programdelen i mitten av tidningen. Hoppas nu att ni alla kommer uppskatta läsningen och att vi ses i augusti.

SFT-redaktionen
Anita Blom af Ekenstam, redaktör
Mårten af Ekenstam, layout

OSLO?

Oslo, Oslo, Oslo, var finns du,
du som jag letar efter
för att minnas mitt liv,
Oslo, Oslo, Oslo, vem är du,
du som nalkas i mörkret
och försvinner med solen?
En konstnär har avslöjat
norrmännens hemliga själ
genom skulpturer delvis sänkta
i fjordens alltid kalla vatten,
det är tre vassa granitblock
stadigt kopplade till varandra
för att binda en inre osäkerhet
som mänskornas ansikten döljer,
ingen kan gömma sig hemma,
alla hotar bli dränkta av sina drömmar,
ingen orkar sjunga hela tiden i fjällen,
alla känner en tungsinnhet i grunden,
ingen vill hamna utanför gemenskapen,
alla upplever sig vara avvikande.

Oslo, Oslo, Oslo, var finns du,
du som jag letar efter
för att minnas mitt liv,
Oslo, Oslo, Oslo, vem är du,
du som nalkas i mörkret
och försvinner med solen?

Jan-Christer Wahlbeck
Ordförande i finska familjeterapiföreningen

Den 9:e nordiska kongressen i familjeterapi
The 9th Nordic Family Therapy Congress

Visby 17–20 augusti 2011

rötter och vingar

låt historien inspirera framtiden

roots

and wings

looking back to

inspire the future

sfft

nordisk2011.sfft.se

Svenska föreningen för familjeterapi
The Swedish Family Therapy Association

Välkommen till den 9:e nordiska kongressen i familjeterapi

Visby är en historisk mötesplats för de nordiska folken, här möttes man förr på väg i österled. Nu möts vi under familjeterapis flagga, platsen och temat för kongressen går hand i hand, att bygga nytt på historisk mark.

Hur tar vi vara på den familjeterapeutiska grunden, historien, in i framtiden? Vad kan vi ta med oss, hur integrera det nya utan att förlora rötterna? Hur fortsätter vi att utvecklas i takt med samhällets förändringar och krav? Allt detta och mer därtill hoppas vi att kongressdagarna kommer att rymma.

Sensommaren i Visby är fantastisk och vi ser framför oss en stad vimlande av nordiska deltagare som kongressar, möts på gator och restauranger samt tar ett dopp i havet!

Welcome to the 9th Nordic Family Therapy Congress

The city of Visby is a historic meeting for the people of the Nordic countries. Here they met in days of old on their voyages towards the east. Now we meet under the banner of family therapy. The place and the theme of the congress go hand in hand; to build the new on historical ground.

How about our historical ground in family therapy? What can we bring from the past into the future? In what ways can we take on the new without losing our roots? How can we go on changing, keeping pace with the changes and challenges of society? All this, and yet more, we hope that the days of the congress will hold.

Late summer in Visby is fantastic and we picture a town swarming with Nordic participants who meet for sessions, meet in town and at restaurants and take a dip in the Sea!

Varmt välkomna till Visby

Very welcome to Visby

Marie Forneman

Marie Forneman
Chair of the Organization Committee
Chair of *sfft*

Visit Gotland

The congress will be held in Visby, on the beautiful island of Gotland.

Gotland, Sweden's largest island, lies right in the middle of the Baltic Sea. Its population is 58,000, a figure that doubles many times over during the summer, as Gotland is a much-loved destination for holidaymakers.

The island's biggest city, Visby, boasts one of the best preserved medieval ramparts anywhere in the world. Not surprisingly, Visby has been on UNESCO's world heritage list since 1995. It also has more restaurants per capita than just about any city in Sweden, offering a wide range of culinary delights.

The countryside, with its woodlands, bleak heaths and flowering meadows, is richly varied and hauntingly beautiful. Here, you'll also find more than 90 medieval churches, ancient remains from the Viking period and any number of top-quality crafts studios. Along the almost 800 km coastline, gently shelving sandy beaches alternate with shingle shores and seaside meadows. The climate is mild, with many hours of sunshine and pleasantly warm autumns.

General Information

The congress is venued at Wisby Strand Congress & Event in the heart of Visby.

Travel to Visby

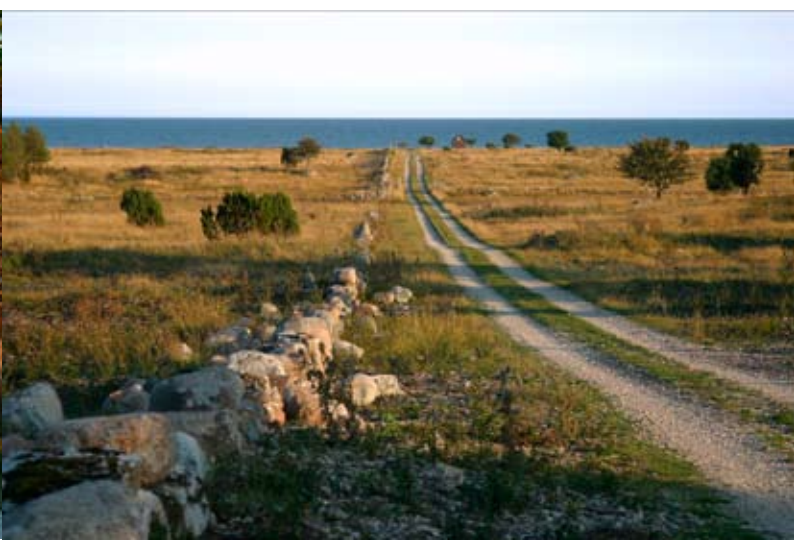
Ferry: There are four new fast ferries run by Destination Gotland that carry cars and passengers to Gotland from Nynäshamn and Oskarshamn on mainland Sweden.

Airlines: Travellers to Gotland have a wide choice of routes when it comes to flying. You can fly directly to Gotland from a number of different airports, both in Sweden and outside the country.

A good place to start when you are planning your trip to Gotland: www.gotland.net/en/travel/.

Accommodation

A number of hotel rooms in different price ranges are pre-booked for participants in the congress. Please see listing on our homepage nordisk2011.sfft.se.

Røtter og vengir – látum fortíðina efla okkur í framtíðinni • Røtter og vinger – la his
• Rødder og vinger - lad historien inspirere fremtiden • Røtter och vingar – lát his

Onsdag 17 augusti

- 15:45 **Opening Ceremony**
Invigning av kongressen på Wisby Strand
- 19:00 **Medieval Guild**
Medeltida gille i S:t Nicolais kyrkoruin

Torsdag 18 augusti

- 09:00 Plenum
- 11:00 Symposier
- 14:00 Workshops
- 15:30–17:00 Plenum
- 17:15 Ársmöte *sfft*

Fredag 19 augusti

- 09:00 Plenum
- 11:00 Symposier
- 14:00 Workshops
- 15:30 Workshops
- 16:45–18:00 Plenum
- 19:30 Banquet Fest

Lördag 20 augusti

- 09:00 Plenum
- 11:00 **Panel discussion** Paneldiskussion
- 12:00 **Closing ceremony** Avslutningsceremoni

Plenumföreläsningar

- Bengt Kristensson Uggle**
The battle on reality Slaget om verkligheten
- Merete Mazzarella**
Our Life Story, Our Identity? Vår livsberättelse, vår identitet?
- Mark Hopfenbeck**
Dialoguing the emergent future of family therapy: On the complex adaptive dynamics of collaborative practice
- Annika Forsmark och Marta Nannskog,
Laila Granli Aamodt och Hilde Aamodt**
Roots and Wings – mothers and daughters in discussion of systems theory Røtter och vingar – mödrar och döttrar diskuterar system-teori. Görel Fred intervjuar
- Rolf Sundet**
The joy of collaboration: Interweaving client, research and therapist perspective

Symposieföreläsningar

- Jaakko Seikkula och Eija-Liisa Rautiainen**
Couple therapy for depression Parterapi med deprimerade
- Reidun Hafstad och Haldor Övreeide**
Parent focused work with children Föräldrafokuserat arbete med barn
- Lars Dencik**
Relationships in our times. The meaning of postmodern patterns and new family constellations for the social conditions of the individual Relationer i vår tid. Om innebörden av postmoderna samspelsmönster och nya familjekonstellationer för individens sociala förutsättningar

Cathrin Kindel

Ten thoughts – or more – on what is helpful when we meet families within social services Tio tankar – eller fler – om vad som är till hjälp när vi möter familjer inom socialtjänstens ramar

Sören Hertz

To work with the biggest differences – the heritage from Bateson Att arbeta med de största skillnaderna – arvet efter Bateson

Judit Wagner

Reflecting dialogues and their significance the meeting with the human being De reflekterande dialogerna och dess betydelse i mötet med människan

Veronica Hejdelind

Sexuality and gender in art Sexualitet och genus i konsten

Nanna K. Sigurðardóttir

The gift of time – Children with cancer in the family

Gerd Elliot och Tommy Waad

EFT – Emotionally Focused Therapy for Couples

Susanne Bargmann

Good bye to the Jante Law – a new focus in work with children, young people and families Farväl till jantelagen – ett nytt fokus i arbetet med barn, unga och familjer

Tryggve Balldin och Pia Kyle Westermarck

Working as a therapist within the frames of a manual-based model – heaven or hell? Att arbeta som terapeut i en manualbaserad modell – himmel eller helvete?

Pravin Israel och Magnus Ringborg

Attachment-based family therapy (ABFT), a new approach for in meeting depressed and traumatized adolescents Anknätningsbaserad familjeterapi (ABFT), en ny metod för att möta deprimerade och traumatiserade ungdomar

Call for Papers

Participants are invited to submit an abstract for presentations and workshops.

Abstracts have to be submitted no later than 1 March 2011.

Notification of acceptance will be delivered no later than 1 April 2011.

Guidelines for submission of abstracts, please visit our homepage: nordisk2011.sfft.se.

Anmälan av bidrag

Deltagare i kongressen är välkomna att sända in abstracts för presentationer och workshops.

Abstracts ska vara kongressledningen tillhanda senast 1 mars 2011.

Svar angående deltagande kommer att lämnas senast 1 april 2011.

Riktlinjer för deltagande och anmälan av workshops återfinns på hemsidan: nordisk2011.sfft.se.

Congress language

The congress language will be Swedish, Danish, Norwegian or English. If interpretation into English is a condition for your participation please let us know when you register.

Workshops and Final Programme

Workshops and the final programme will be presented on our homepage:

nordisk2011.sfft.se

Anmälan

Anmälan till kongressen görs online på nordisk2011.sfft.se.

Kongressavgift

Vid anmälan före 15 april 2011	SEK 4 500
Vid anmälan efter 15 april 2011	SEK 4 900
Studentpris (heltid, begränsat antal)	SEK 2 000

I kongressavgiften ingår det vetenskapliga programmet, kaffe och lunch enligt programmet, Qigong i Almedalsparken samt invigning på Wisby Strand.

Socialt program

17 aug kl 19:00
Medeltida gille i S:t Nicolais kyrkoruin, SEK 300.

17 aug kl 09:30–15:30
Fårö, rundtur med buss, SEK 300 inkl lunch.

17 aug kl 09:30–15:30
Nordvästra Gotland, rundtur med buss, SEK 300 inkl lunch.

17 aug kl 13:00–15:00
Visby – en vandring genom historien, SEK 110.

18 aug kl 21:00–22:30
Visby – sägnernas stad, SEK 110.

19 aug kl 19:30
Festmiddag med underhållning på Wisby Strand, SEK 550.

Qigong i Almedalsparken vid havet, varje morgon 7:30–8:15.

Registration

Please register online at nordisk2011.sfft.se.

Registration fee

Registration fee before 15 April 2011	SEK 4.500
Registration fee after 15 April 2011	SEK 4.900
Students fee	SEK 2.000

The registration fee includes admission to the scientific sessions, lunches and coffe/tea breakes, Qigong in the park and the welcome reception at Wisby Strand.

Social Programme

Aug 17, 19:00
Medieval guild in the Church Ruin of S:t Nicolai, SEK 300.

Aug 17, 09:30–15:30
Sightseeing Fårö, SEK 300 inkl lunch.

Aug 17, 09:30–15:30
Sightseeing Northwestern Gotland, SEK 300 inkl lunch.

Aug 17, 13:00–15:00
Visby – a tour through history, SEK 110.

Aug 18, 21:00–22:30
Visby – the City of Legends, SEK 110.

Aug 19, 19:30
Banquet and Entertainment, Wisby Strand, SEK 550.

Qigong in the park next to the sea, mornings at 7:30–8:15.

Foto: Magnus Berg, Burgvik

Kongressledningen

Organisationskommitté

Marie Forneman, Anita Nilsson, Ilze Norman, Görel Fred.

Programgrupp

Anita Nilsson, Ilze Norman, Görel Fred och Erik Abrahamsson.

Sociala och kulturella arrangemang

Lena Sahlström och Görel Fred

Sponsoransvariga

Arne Gynther och Tony Norman

Kongressbyrå

Östersund Turist & Kongress, Märith Blixth, Tina Happe

For additional information, don't hesitate to contact:

Telephone: 0046 63 144 010

E-mail: kongress@ostersund.se

Svenska föreningen för familjeterapi
The Swedish Family Therapy Association

MARELD

Inspiration Kunskap Utveckling

Mareld Kompetens hette tidigare Bokförlaget Mareld AB. Namnbytet beror på att förlagsverksamheten och bokhandeln avvecklades under våren 2010.

För närvarande finns följande verksamheter samlade i Mareld:
Konsultnätverk för handledning, utbildning, ledarskap, grupputveckling
Samtalskort – försäljning och information
Utbildningsverksamhet
Annonsering av kurser och utbildningar

Följ vad som händer på vår hemsida www.mareld.se

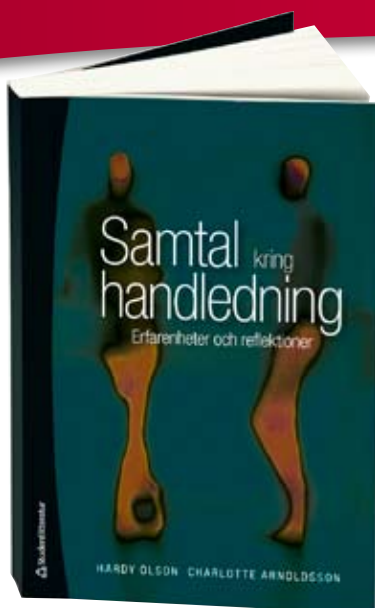
Kontakta oss på

E-post: info@mareld.se Telefon: +46 8 339987

Postadress: Hälsingegatan 1, 113 23 Stockholm, Sverige

Studentlitteratur har förvärvat förlaget Mareld

OLSSON, HARDY – ARNOLDSSON, CHARLOTTE

Samtal kring handledning Erfarenheter och reflektioner

Samtal kring handledning är en bok om handledning, förändringsarbete och systemiskt tänkande, och har tillkommit parallellt med att *Charlotte Arnoldsson* har gått i handledning för *Hardy Olsson*. Det som ger boken dess speciella karaktär är hur författarna i en enkel samtalsform väver samman personliga erfarenheter, teorier och metoder. I boken aktualiseras frågeställningar kring etik och människosyn och manar till eftertanke.

136 s | 2010 | Art.nr 34190 | ISBN 9789144070346

Kommande litteratur

HERTZ, SÖREN

Barn- och ungdomspsykiatri Nya perspektiv och oanade möjligheter

Barn kan av många olika skäl hamna i svåra situationer där de behöver hjälp och stöd tillsammans med sin familj och andra för dem viktiga personer för att hitta en väg vidare i livet. Det som vid första anblicken förefaller vara en beteendestörning, något avvikande och sjukt, kan samtidigt uppfattas som en invit – en inbjudan till omgivningen att nyfiket och kreativt utforska hur man bäst kan bidra till utveckling av oanade möjligheter. Boken utgår från ett systemiskt tänkande som lägger stor vikt vid att se saker i ett bio-psyko-socialt helhetsperspektiv. Här beskrivs också hur modern hjärnforskning, utvecklingspsykologi och salutogen forskning befruktar modern barn- och ungdomspsykiatri. Författaren gör även en kritisk analys av hur samhällets stöd- och hjälpsystem fungerar och formulerar nya idéer om hur dessa system kan hjälpa barn på konstruktivt och kreativt sätt.

Art.nr 34191 | ISBN 9789144071367

ERESUND, P – WRANGSJÖ, B

Att förstå, bemöta och behandla bråkiga barn

325 s | 2008 | Art.nr 33038 | ISBN 9789144049083

RINGBORG, MAGNUS

Förändrande familjesamtal

121 s | 2009 | Art.nr 34040 | ISBN 9789186381011

BERG, INSOO KIM

Familjebehandling

225 s | 1992 | Art.nr 34053 | ISBN 9789186381035

WRANGSJÖ, BJÖRN

Familjens livscykel

165 s | 2009 | Art.nr 34039 | ISBN 9789186381004

SOLTVEDT, MARTIN

BOF

Barnorienterad familjeterapi

336 s | 2005 | Art.nr 34005 | ISBN 9789188872623

ABRAHAMSSON, E – BERGLUND, G

Psykoterapins förnyare

225 s | 2007 | Art.nr 34020 | ISBN 9789188872791

SEIKKULA, J – ARNKIL, T E

Sociala nätverk i dialog

198 s | 2005 | Art.nr 34012 | ISBN 9789188872708

HÅRTVEIT, H – JENSEN, P

Familjen plus en

Andra upplagan

384 s | 2010 | Art.nr 34052 | ISBN 9789188872647

Hälsning från Finland

FAMILJETERAPIFÖRENINGEN i Finland har 1630 medlemmar. Av medlemmarna förutsätts att de deltar i eller har avlagt en sådan familje- eller nätverksterapiutbildning, att de har rätt ansöka om den lagstadgade psykoterapeut-yrkestiteln. Det finns 9 lokala föreningar, vilka intensivt samarbetar med riksföreningen. Det finns inga kvoter för de lokala föreningarna i styrelsen för riksföreningen, men i praktiken är de flesta lokala föreningarna representerade. Ett veckoslut om året hålls ett samarbetsmöte mellan lokalföreningarna och riksföreningen.

Utbildningsdagar arrangeras varje höst. På våren hålls riksföreningens möte i samband med en lokalförenings utbildningsdag. En finsk familjeterapikongress med ca. 500-600 deltagare ordnas som huvudregel vart tredje år. Den första hölls 2002 i Kuopio, den andra 2006 i Uleåborg och den tredje 2009 i Jyväskylä. Den fjärde kommer att arrangeras 2012 i Åbo.

Finlands familjeterapiförening har ett samarbetsavtal med den finska

familjeterapitidskriften Perheterapia. Medlemmarna får tidskriften till rabatterat pris och föreningen har ett visst antal sidor till sitt förfogande i varje nummer. Till de övriga medlemsförmånerna hör att man kan ansöka om understöd för deltagande i internationella kongresser. Dessutom har föreningen en fond, som beviljar stipendier för forsknings- eller utvecklingsprojekt. Varje vår utdelas ett innovationspris till en enskild person, en arbetsgrupp eller ett projekt. Varje höst offentliggörs vem som har valts till årets familjeterapeut.

Föreningen ger utlåtande bl.a. åt Social- och hälsovårdsministeriet i frågor där vår sakkunskap behövs. Sedan ett par år har ett samarbetsforum för organisationer och föreningar, vilka försöker befrämja familjers psykiska välmående, sammanträtt på föreningens initiativ och under dess ledning. För tillfället vill föreningen försvara familjeterapeuternas behörighet att arbeta med individer. Vi planerar att publicera en bok om familjeterapeutisk psykoterapi

med individer. Tidigare har vi kommit med ett utlåtande om detta till folkpensionsanstalten, som beslutar om statlig finansiering av rehabilitering, men utan att få tillräcklig förståelse.

Familjeterapeuterna utgör den största gruppen bland dem som fått den officiella rätten kalla sig psykoterapeut. Väldigt många familjeterapeuter har doktorerat och det finns flera professorer, vilka har familjeterapeutisk utbildningskompetens. För tillfället finns det i Finland planer på att ändra utbildningen av psykoterapeuter så att den alltid skulle ske i samarbete med något universitet.

Familjeterapin är en etablerad vårdform inom barn-, ungdoms- och vuxenpsykiatri samt inom barnskyddet. Det vore önskvärt att familjeterapeuter skulle engageras i vidare omfattning inom den allmänna hälsovården, elevvården i skolorna och arbetshälsovården.

Vi ses i Visby!

Jan-Christer Wahlbeck
Ordförande för finlands
familjeterapiförening

LIFESPAN INTEGRATION CONNECTING EGO STATES THROUGH TIME

Välkommen till Workshop Level I, 8 - 9 april och Level II, 10 - 11 april 2011, i Lifespan Integration, Stockholm med Peggy Pace.

Master of Arts, Licensed Mental Health Counselor, Licensed Marriage and Family Therapist

Lifespan Integration är en enkel metod som möjliggör läkning utan att re-traumatisera och bygger på människans inneboende förmåga till återhämtning. Peggy Pace utvecklade ursprungligen Lifespan Integration för människor som varit utsatta för övergrepp och/eller försummelse i barndomen. I sitt arbete upptäckte hon att Lifespan Integration terapi hjälpte människor i alla åldrar och med många olika svårigheter.

Denna metod är användbar i arbete med barn, ungdomar, vuxna och par.

Utbildningen är öppen för grundutbildade eller legitimerade psykoterapeuter eller terapeuter med annan utbildning och erfarenhet som bedöms som likvärdig.

Avgift för Lifespan Integration workshop Level I: 3.800 kr/3.400 kr (bet före 1 jan 2011)

Avgift för Lifespan Integration Workshop Level II: 3.300 kr/2.900 kr (bet före 1 jan 2011)

Kurslokal: Magelungens behandlingscenter, Bondegatan 35, Stockholm

Anmälningssblankett och information hittar du på www.lifespanintegration.se

För mer information: Charlotta Lindahl, leg psykoterapeut, kontakt@lifespanintegration.se

Först till kvarn gäller – begränsat antal platser

Utbildningen hålls på engelska

Family therapy as studied

FINLAND HAS A LONG TRADITION in family therapy, starting both as family counseling after the Second World War and developing the treatment of schizophrenia and psychosis since 50's. Family counseling was organized by the church and the family counseling offices have now spread all over the country in the biggest cities.

The other track of development concerning the development of the treatment of most severe mental health problems was initiated by professor Yrjö Alanen late 50's when he started to study schizophrenia in family.

The third track for developing family therapy became the Education Guidance Clinics that were renamed at the 80' to Family Guidance Clinics. All these parts have had a strong family therapy orientation throughout. During the last years a new phenomena has become the rice of family therapy applications in child protection.

Throughout one of the specific aspects of the Finnish development has been the interest on research. We have – of course – followed the big waves of family therapy movements, such as Satir's humanistic family therapy, structural family therapy, Milan systemic therapy, solution-focused therapy, narrative therapy among others. But besides the idea of following worldwide spread schools, there has emerged interest on local research of family therapy practices. Since 1987 until 2005 a specific chair for Professor of Family Therapy was located in the University of Jyväskylä. Professor Jukka Aaltonen was the initiator for opening a wide spectrum of doctoral dissertations of both family therapy and family centered applications in social and health care. In his supervision almost 20 dissertations emerged and some other professors in psychiatry and child psychiatry – professor Jorma Piha in the University of Turku especially – have supervised more. Jukka Aaltonen's students have continued this work. For instance professor Jarl Wahlström in the university of Jyväskylä has been productive in both doing own research

and supervising several dissertations on Discourse Analysis in psychotherapy and family therapy.

DOING RESEARCH IN THE REAL WORLD

In Finland the interest has been in increasing understanding of the family and the family therapy processes in the real world of every day clinical practices. Not so much randomized clinical trials are conducted on specific family therapy methods, but more naturalistic design concerning the outcome research and different qualitative and mixed methods studies concerning the processes of therapies. Perhaps internationally most known have become the studies on treatment of psychosis. At the 80's a nationwide Schizophrenia project was organized ending at guidelines of treatment for both acute psychotic and long term schizophrenia patients. The guidelines for acute psychotic crises emphasized family active involvement from the very beginning and throughout the entire treatment process. A recommendation was given for organizing specific psychosis or acute teams for taking care of acute crises. The system for psychosis teams was initiated throughout the country.

Inspired by the Schizophrenia project a new API project (Integrated Treatment of Acute Psychosis) was started at 1992. In this project the aim was receive more information of the acute crises intervention and of the place of antipsychotic medication in the treatment of psychotic crises. This study was a quasi-experimental study with having six research centers that were divided into Research group (Three psychiatric units) and Comparison group (Three units). As the outcome it was noted that those units that did not start the antipsychotic medication in the beginning produced better outcomes compared to treatment as usual (Lehtinen et al., 2000). Half of the patient received antipsychotic medication.

The principles of Need-Adapted family centred treatment are in-depth fulfilled in the Western Lapland province in Tornio. Since late 80's the entire psychia-

tric systems and the local social care are organizing to mobilize the family of the clients throughout the helping process. The focus in joint network meetings is on generating dialogues and thus mobilizing own psychological resources of the families. The Open Dialogue approach has been developed by realizing research on both the outcomes in severe crises and on the dialogical processes. The open dialogue approach in Tornio has become exceptional in many respect-realizing families as the core of the treatment. For that purposes the entire staff has access to three years specialist level family therapy training.

As said, research has become one of the core elements of the new system from the very beginning. In many studies decisive information has emerged for understanding the dialogical quality of therapeutic approach (Haarakangas, 1997; Seikkula, 2002; Seikkula & Trimble, 2005). The task for the therapist is mostly guaranteeing response to clients and thus realizing the experience of becoming heard as the basic human value. And psychotic and other patients in the most sever crises response to the challenge by recovering the severe crises. In five year follow-up of the Open Dialogue approach in acute psychosis 85 percent had returned to full employment and 81 percent did not have any remaining psychotic symptoms. Different to the mainstream guidelines antipsychotic medication was not started at the outset and only 35 percent of the patients needed the medication. (Seikkula et al., 2002; 2006). In an ongoing not yet published study same type of results seems to stay when followed the psychotic patients searching for help at 2003 – 2005.

The newest project in the Finnish family therapy research tradition consists of Dialogical and Narrative Process in couple therapy for Depression (DINADEP). This project is conducted in three areas in Finland. When moderately or severely depressed client is either referred or contacting self public sector psychiatric polyclinic, she/he is proposed to invite the spouse to the

profession in Finland

sessions. If agreed the patients were then randomized to Research group and to Control group, in which they received individually orientated psychotherapy as Treatment as usual. Many type of process information both through qualitative and statistical methods will be analyzed and the effectiveness of the couple therapy will be measured by comparing the treatment as usual. In a co-research interview clients found helpful the participation of the spouse and the possibility for talking again in collaboration with the therapists. Some clients emphasized the active role of the therapists instead of only listening. If problems emerged, clients noted as non-helpful the difficulties in talking with the therapists and confusion concerning why couple therapy is proposed although they did not report any marital problems. (Rautiainen & Seikkula, 2009).

While writing this text the first paper

of sessions needed. If the first meeting was organized immediately after the contact, crisis meetings seemed to help rapidly. Many patients managed out of the crises in five or six meetings. If they already had a long treatment in primary care before the special health care psychiatric polyclinic, the treatment could take more than 30 sessions during two years time. Therapists felt very inspiring experience the session-to-session monitoring of the process by asking both the patients and the spouse to fulfill Outcome Rating Scale (ORS) in the beginning of every session and the Session Rating Scale (SRS) as evaluation of the dialogue in every session. We hope to have more published data in the nearest future about this interesting new project.

Here are shortly some clips about the many sided research on family therapy in Finland. Perhaps the fact of research has

Jaakko Seikkula Foto: Märten af Ekenstam

on the outcomes of couple therapy is under progress. So no results can be reported. Some interesting notions, however, have become evident. While proposed joint couple sessions, many patients refused to invite the spouse by saying that they want to take care of their own problems because they felt being a burden to their families. Family therapist needs to learn more, how to introduce the idea of inviting the spouse into the joint meeting. Another notion came out of the number

affected that family and couple therapy is applied in many public sector services and also as private practice method. While doing own research it is more secured that the information needed for developing the clinical practice is based externally valid information.

Jaakko Seikkula
Professor in Psychotherapy,
University of Jyväskylä
Jaakko.seikkula@jyu.fi

References

- Haarakangas, K. (1997).
Hoitokokouksen äänet. The voices in treatment meeting. A dialogical analysis of the treatment meeting conversations in family-centred psychiatric treatment process in regard to the team activity. English Summary. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research, 130, 119–126.
- Lehtinen, V., Aaltonen, J., Koffert, T., Rökköläinen, V., & Syvälahti, E. (2000). Two year outcome in first-episode psychosis treated according to an integrated model. Is immediate neuroleptisation always needed? *European Psychiatry*, 15, 312–320.
- Rautiainen, E-L. & Seikkula, J. (2009). Clients as co-researchers: How do couple evaluate couple therapy for depression. *Journal of Systemic Therapies*, 28, 42-60.
- Seikkula, J., Alakare, B., Aaltonen, J., Holma, J., Rasinkangas, A., & Lehtinen, V. (2003). Open Dialogue approach: Treatment principles and preliminary results of a two-year follow-up on first episode schizophrenia. *Ethical Human Sciences and Services*, 5 (3), 163–182.
- Seikkula, J., Alakare, B., Aaltonen, J., Haarakangas, K., Keränen, J., & Lehtinen, K. (2006). 5 years experiences of first-episode non-affective psychosis in Open Dialogue approach: Treatment principles, follow-up outcomes and two case analyses. *Psychotherapy Research*, 16: 214–228.
- Seikkula, J. and Trimble, D. (2005) Healing elements of therapeutic conversation: dialogue as an embodiment of love. *Family Process*, 44: 461–475.

Visby? Fem starka skäl

VARFÖR MAN SKA ÅKA TILL VISBY PÅ NORDISK KONFERENS 2011?

Frågan gick till Görel Fred som sitter med i programgruppen.

Platsen

Gotland är en av de vackraste platser som jag sett. Vita klapperstensstränder, högresta raukar, blommande dikesrenar, små byar med medeltida kyrkor, ängar och hav. Har man aldrig varit där tycker jag man ska unna sig det - har man varit där vet jag att man gärna unnar sig det igen.

Temat

I en tid av snabb förändring vill vi ge möjlighet att stanna upp och fundera över vår systemiska identitet. Vad inspirerar oss från då? Vad vill vi ta med in i framtiden?

Föreläsarna

Vi har till vår stora glädje fått många oerhört intressanta föreläsare att komma och medverka i vår konferens. Dels har vi tänkt att det ska finnas något intressant för alla deltagare oavsett om man exempelvis arbetar

inom familjerådgivning, BUP, socialtjänsten, psykiatrin, som konsult eller som fristående terapeut. Dels har vi velat att vårt tema också ska avspeglas i föreläsningarna på olika sätt. Reflektioner kring hur vi omtolkar och förvaltar vårt arv samt nyare metoder och forskning.

Festerna

När gick du på fest i en medeltida kyrkoruin sist? När skålade du under valv från 1200-talet? Hur ofta har du dansat med en milsvid utsikt över Östersjön? Kom och festa med oss!

Människorna

En konferens är mest av allt möten med människor. Vi som arrangerar gör allt vi kan för att ramen kring de mötena ska bli välkomnande och varm. Och där vår fantasi tar slut tar Visby vid - staden som finns med på UNESCO:s världsarvslista. En kall öl i en medeltida källare eller en god middag med utsikt över ringmuren från 1100-talet tror vi ger alla förutsättningar till goda samtal.

Visby varsel

Var har Du dina rötter
Var bottnar Dina fötter
Var hör du liksom till
Var står Du liksom still
Var vill Du liksom vara
Bli där och inte fara
Var önskar Du va' kvar
Just ingenting som drar
Var finner du din ro
Var reder du ditt bo
Var råder status quo
Var händer inte mycke'
Just lagom i ditt tycke'
Var får Du vara fisken
I vattnet utan risken
Att någonting blir annat
När det så bra har stannat
Var har Du dina rötter
Var bottnar Dina fötter

Party i typisk visbyruin!

Vart bär Dig Dina vingar
När du dig liksom svingar
När vattnet fylls av ringar
Och nya toner klingar
När ingenting är fast
När du ger dig i kast
Med oväntat och okänt
Och inte alls så avspänt
Med oprövat och nytt
Du önskar att du flytt
När äventyret drar
Och du står utan svar
När du vill kasta loss
Kapa varenda tross
Passera alla gränser
Andas andra influenser
Dra nya konsekvenser
Vart bär Dig dina vingar
När Du Dig liksom svingar

St. Nicolai' murar minns
Då och nu tillsammans finns
Orubbad men rörd av tiden
Grymhet då, nu råder friden
Fast förankrad, bautastenar
Himmelsljus sig fint förgrenar
Ner till terapeutisk skara
Medeltid och nu i vara

Kerstin Svart Eriksson
Täby, Sverige

Familjesamspel ur mikro- och triadperspektiv

Monica Hedenbro
Socionom, Leg. psykoterapeut,
Med. dr i barnpsykiatri.
Verksam som handledare
och utbildare i familjeterapi/
familjebehandling samt
samspeletsbehandling/Marte
Meo.

Under lång tid har jag ställt mig frågan varför det känns så viktigt och riktigt att arbeta med det triadiska samspelet i späd- och småbarnsfamiljer och hur jag kan använda den kunskapen i par- och familjeterapi. I slutet av 70-talet var jag på Philadelphia Child Guidance Clinic, där Minuchin arbetade och utbildade. Jag gick utbildning, fick arbeta med familjer och blev inskolad i den strukturella familjeterapin. Att förstå och arbeta med systemet och att titta på de olika subsystem som familjen bestod av var en självklarhet. Men de familjer jag mötte hade barn i skolåldern, det var sällan små barn med och jag kan inte påminna mig alls att det fanns exempel på familjer med spädbarn.

Tillbaka i Sverige och med fortsatt utbildning och handledning kom jag att så småningom börja arbeta med små och späda barn. Jag upptäckte att jag saknade orden för att beskriva hur jag använde den kunskapen i familjeterapiarbetet. Den icke verbala kommunikationen är viktig och mikroögonblicken spelar en avgörande roll i späd- och småbarnsfamiljerna. Denna kunskap borde användas också i arbete med äldre barn och deras föräldrar. Att arbeta med pappornas roll och deltagande har alltid varit viktigt för mig som familjeterapeut, något som i späd- och småbarnsfamiljer inte alls har varit självklart.

Samspelet mellan tre personer är komplicerat att studera. Att hitta metoder för att studera hur det tidiga samspelet påverkar oss i ett längre perspektiv är än mer komplicerat. Forskningsvärlden är delvis uppdelad och studier om utveckling kring späda och små barn görs oftast i dyadiska sammanhang. För att förstå möjligheter och svårigheter i en familj är det viktigt att förstå hur relationerna ser ut till båda föräldrarna.

Jag kommer inte att behandla alla de samhällsfrågor som påverkar familjen eller de varierande familjekonstellationer som barn idag lever i. De är viktiga och angelägna frågor men inte det jag forskat på och kommer därför inte i fokus i denna artikel.

Jag har i min forskning, genom att studera det lilla barnet och den nybildade familjen fått ny kunskap också om

hur den kan tillämpas kliniskt. Jag har kunnat beskriva de mönster som finns i den nybildade familjen och försökt förstå hur de utvecklas. Det har också vuxit fram variabler som skulle kunna vara byggstenar i det som skapar mer dysfunktionella mönster och, kanske än viktigare, de byggstenar som bidrar till ett mer välfungerande mönster. Alla i familjen spelar en viktig roll i att forma dessa – även barnet. I studier som jag själv gjort men framförallt i många andra visar det sig att de flesta familjemönstren ligger stabila från det barnet är ca 4 månader.

Det finns en viktig skillnad mellan att titta på den triadiska interaktionen och på familjekommunikation. I en familj med flera barn kommer varje barn få en egen triad med sin mamma och pappa. Denna livets första triad är också barnets första delaktighet i en grupp och kan komma att skapa en grund för hur det är att vara i en grupp. Att vara tre kan för många vara en svårighet eftersom det betyder att man i olika lägen i kommunikationen inte är den som är aktiv utan endast närvarande. Att vara delaktig i ett samtal som omfattar fler än två innefattar att ta och få sin tur, och att kunna vänta utan att få en känsla av utanförskap så snart man inte är aktiv. Hur vi klarar av denna känsla av tresamhet, dvs den inre upplevelsen av gemenskap och delaktighet, finns det studier som visar att redan det lilla barnet utvecklar.

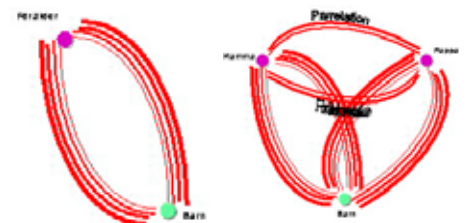
FAMILJESYSTEMET

När barnet föds eller redan under graviditeten skall paret från att varit två nu inkludera barnet och bli tre. Det är en övergång som är krävande och vi möter inte sällan kliniskt par som har svårigheter sedan denna tid. För barnet är kvalitén i denna triad mycket viktig. Patricia Minuchin är en som kraftfullt påverkat vår syn på hur vi kan förstå barns utveckling genom att påtala att familjen består av flera olika delsystem; mamma-barn, pappa-barn, mamma-pappa-barn och mamma-pappa. Dessa olika system är ömsesidigt påverkade av varandra vilket betyder att förändring i ett delsystem

också påverkar de andra. I en funktionell familj är detta en tillgång eftersom vi på detta sätt kan använda den kompensatoriska förmågan för att familjen skall fungera. Vi hjälper varandra i svårigheter och låter utveckling ske. Men det betyder också att om vi arbetar med ett delsystem, som ofta är fallet med mamma – barn, så påverkar vi också pappa - barn systemet och det kommer att behöva anpassa sig till förändringen på något sätt. Patricia Minuchin menade att det är först när man tittar på alla olika delsystem och dess helhet som vi kan förstå vad barnet lever i. Att också se parrelationen som ett separat delsystem ter sig viktigt just i familjebildningen, då föräldrarollerna skall växa fram och då kräver mycket egen uppmärksamhet. Jag skiljer därför upp de två delsystemen mamma-pappa och man-kvinnan. Vid familjebildningen finns inte mamma- och pappaidentiteten ännu så det är parrelationen som tjänar som bas för familjebildningen.

Att kunna förstå och metodiskt analysera samspelet in en triad har jag och många fler haft möjlighet att göra tack vare Elisabeth Fivaz -Depeursinge, hennes team i Lausanne och deras banbrytande arbete kring triaden. Ett arbete som försöker kombinera ett utvecklings-teoretiskt perspektiv med det systemteoretiska.

Bilderna nedan har jag skapat för att illustrera samspelet i en dyad och i en triad. Turtagningen är namnet för den sensitiva interaktion som sker i dyaden

och jag använder ordet synkronisering som ett sammanfattande begrepp på alla de motsvarande interaktioner som skall kombineras i en triad.

Hur föräldrarna samarbetar i sitt föräldraskap t.ex. om man stödjer varandra, koordinerar sitt samspel eller om en förälder exkluderar den andre är många gånger

relaterat till hur parrelationen fungerar och kommer att påverka familjen och barnet.

ATT VARA SYNKRONISERAD

Synkroniseringen i familjen är central, dvs. hur och på vilket sätt styr familjen så att alla deltagare blir engagerade. I kodningssystemet CPICS (Hedenbro & Lidén 2002) studeras noggrant vilka typer av bidrag barnet initierar och blir bekräftad i och på vilket sätt detta leder till turtagning. I min egen studie analyserade jag hur väl synkroniserade familjerna var. Resultat som jag fick fram var att de barn som i den tidiga interaktionen vid 3 och 9 månaders ålder hade flest turtagningar på sina egna bidrag, var de barn som vid 4 års ålder av sin förskollärare bedömdes som mer socialt kompetenta än de barn som kom från de sämre synkroniserade familjerna.

I familjesystemiska termer blir det viktigt att förstå om alla deltagare är inkluderade eller om någon är exkluderad. Ett icke fungerande system kan också visa sig i ett mer nyanserat men ändå störande sätt där man återkommande blir avbruten i sin interaktion eller försök till interaktion med barnet.

Att ha olika roller är viktigt och ger många gånger uttryck för gott samarbete och harmoni till skillnad mot försök att likrikta sina roller som föräldrar. Mycket forskning visar just på att acceptansen för varandras olika roller och förhållningssätt är viktigt för samarbetet och inte minst gäller detta mammans bekräftande av pappans föräldraroll.

I en familj behöver också de olika medlemmarna göra soloframträdanden och hur går det då till? Kan alla ta sig rätten till det, lyfter föräldrarna tillsammans fram det lilla barnets bidrag så att det förstärks så att spädbarnet på detta sätt lär sig att få delta i en triad. I min egen forskning visade det sig att i de välfungerande familjetriaderna med god synkronisering, dvs ett flöde styrt av samarbete mellan föräldrarna, så stod de tillbaka med sina egna initiativ på ett sätt så barnet fick lika mycket utrymme som om endast en förälder samspelat med barnet.

Men det finns också många exempel i de familjer vi möter kliniskt där antingen ett barn eller en förälder, symboliskt sett, måste använda sig av mikrofon eller förstärkare för att kunna göra sin röst hörd. Alla barn gör inte det eller gör det inte på ett positivt sätt utan mer negativt och blir besvärlig.

ALLIANSENS BETYDELSE

Den strukturerade leksituation som benämns ”Lausanne Trilogue Play” har gjort det möjligt att systematiskt studera hur barnet inte bara kan hålla sin uppmärksamhet på två personer samtidigt mycket tidigt, redan vid 3 månaders ålder, utan också aktivt medverkar i familjens samarbete. I denna leksituation ombeds föräldrarna att leka/samspele tillsammans i fyra olika delar, som en triad och i dyader. Dyaderna samspejar med den tredje parten som endast närvarande. Samordning av interaktionen är nödvändig för att kunna genomföra leksituationen med ett mål av gemensamhet och ömsesidig glädje.

Teamet i Lausanne har också utvecklat ett kodningssystem med fyra viktiga övergripande bedömningsvariabler; Organisation, dvs. hur väl organiserar sig familjemedlemmarna till den uppgift som skall genomföras. Deltagande, dvs. är alla medlemmar inkluderade och i sina roller eller är någon exkluderad av någon annan i familjen eller av sig själv. Uppmärksamhet, dvs. är alla deltagare i familjen uppmärksamma mot det aktiviteten är och fjärde variabeln är hur man vidmakthåller affektiv kontakt med varandra. Är alla familjemedlemmar engagerade i det man just nu deltar i. Denna variabel är något jag i mitt kodningsschema CPICS fortsatte utveckla för att titta på ansiktsuttryck, verbala bidrag och andra sätt att delta i eller starta upp kommunikationen.

Det är intressant är att se hur denna välstrukturerade situation ger familjen möjligheter att genomföra en lekövning och hur den skapar stadga åt en annars kanske kaotisk eller ängslig familj. Övningen blir inte bara en bedömning utan också en intervention i sig. I min longitudinella studie där jag filmade familjerna i studio vid upprepade tillfällen de första fyra åren filmade jag också i familjens hem. Det visade sig då att mönstren i hemmet överensstämde med dem som fanns i studion. För användning i det kliniska arbetet är detta viktig kunskap.

DET OBSERVERANDE BARNET

Med benämningen ”Det observerande barnet” ville jag och min kollega Annette Lidén i boken ”Att Bygga En Familj” sätta fokus på det barn som ser, studerar, känner och reagerar på det han eller hon upplever i och med sin omgivning. Upplevelser som integreras från mikrohändelser till mer generaliserade

sätt att hantera situationer. I min studie ”The Family Triad – the interaction between the child, its mother and father from birth to the age of 4 years old”, använde jag mig av LTP situationen vid 3, 9, 18 och 48 månaders ålder. Det var tydligt hur barnet, när det befann sig i tredje-part-position dvs. mamma och pappa pratade med varandra, redan vid 9 månaders ålder tydligt uppmärksammade då något utspelade sig mellan föräldrarna och försökte bedöma situationen genom att bl.a. flytta sin blick fram och tillbaka mellan dem. Det kunde ta lång tid innan barnet visade sig koppla av. När vi lyfter in begreppet affekt-smitta i detta perspektiv kan man inte annat än känna sig ödmjuk inför hur kompetent men också sårbart ett barn är när det försöker förstå och smittas av vad som sker mellan föräldrarna, i litet och stort och i glädje och svårigheter.

Barn ser i vardagen hur mamma och pappa tar in varandras mentala världar vilket säkerligen också utgör modell för hur barnet skapar begynnande sätt att relatera till och förstå att andra har en egen inre värld och vilken roll jag som tredje part har i den. När föräldrar sätter ord på sina egna upplevelser och känslor och ger plats för varandras olika känslor och upplevelser skapas ett utrymme för delande av olikheter. När också det som barnet upplever och kan känna blir uppmärksammat så hjälper det barnet att ta in det och låta det falla in i sin mentala värld. Barnet får och kan ge sig själv plats att bestämma vad som är JAG i detta triadiska flöde.

Det triadiska samspelet kan utgöra en större utmaning när det gäller begreppet ”Theory of Mind”. Vi skulle kunna tala om ”Family Theory of Mind” för barnet är inte bara del i sina två egna relationer med föräldrarna utan bevittnar också föräldrarnas respektive sätt att möta varandras inre tankevärldar.

BARNET SOM PÅVERKAR

Senare studier där man använt LTP visade inte bara att 3-månaders gamla barn i den strukturerade LTP-situationen delade sin uppmärksamhet mellan sina båda föräldrar utan också att barnet delade sin uppmärksamhet och känsla med den andre föräldern, som barnet just då inte var i samspel med. Denna förmåga blir mer tydlig vid 6 – 9 månaders ålder då barnet genom sina signaler, t.ex. genom att protestera eller

visa sig nöjd, tydligt kan påverka interaktionen. Vid 9 månader kunde man identifiera ett samband mellan att barnet delade positiva känslor med den andre föräldern och en välfungerande allians i familjen och dess motsats, dvs. fler negativt delade känslor, i de familjer som var identifierade som mer konfliktfyllda allianser. Exkludering är en indikator på en sådan allians men också de mindre graderna såsom att man stör den andres samspel eller drar sig undan medan den välfungerande alliansen präglas av värme och samarbete.

En intressant om än något skrämmande upptäckt är att barnet genom sin triangulära aktivitet på detta sätt bidrar till att forma familjens dynamik och interaktion. Redan spädbarn är med i en strävan att behålla en homeostas i systemet men hur detta skapas och påverkas beror också på barnets temperament och tempo. I studier har demonstrerats hur ett barn i en konfliktfylld allians gav upp att ge några triangulära signaler medan ett annat barn använde sin förmåga för att stödja föräldrarnas relation. Minuchin talade 1974 om hur barn använder "detouring coalition" för att minska spänningen mellan sina föräldrar genom att ta ledning och på detta sätt avleda föräldrarna. Detta är ett mönster som också visat sig i den triadiska forskningen. Barnet kan avleda dels genom att invitera till något roligt som t.ex. en sång som vi sett i studierna kring barnen vid 9 månader. Men det kan också ske genom t.ex. skrik. Tre mönster av koalitioner har uppmärksammats; Bindning; dvs en förälder binder upp barnet till sig själv och mot den andre föräldern. Detouring är det mönster där barnet istället kommer i en roll där föräldrarna går samman mot barnet och "slipper" sin konflikt genom att fokusera på barnet som kan bli vad man talar om som "scapegoat". Barnets normala förmåga till triangulering påverkas också i förhållande till familjesystemets funktion som nämnts ovan. Resurserna som barnet har till att triangulera, dvs dela en upplevelse eller känsla blir istället något som framförallt tjänar syftet att distrahera föräldrarna från sin konflikt istället för det som är utvecklingssyftet att barnet skall få kommunicera sina egna affekter.

Implikationer för det kliniska arbetet är att det aldrig är för tidigt att ta med barnet i familjearbete och det understryker också vikten av att träffa

och observera hela familjen tillsammans. Värde av att arbeta med videoinspelade samspeleobservationer där samtliga familjemedlemmar deltar kan inte nog understrykas för att upptäcka och så tidigt som möjligt stödja familjesystemet till ett välfungerande sådant. Eftersom vi nu också har kännedom om att barnet så tidigt som vid 9 månader på ett aktivt sätt bidrar till familjedynamiken och oftast på ett sätt som stödjer det redan mellan parterna etablerade systemet är det av än större vikt. Barn behöver hjälpas ur denna roll som vi på 70-talet benämnde att barnet var triangulerat. Det vi inte visste då var att barnet själv också triangulerar aktivt mycket tidigt, en kompetens som behöver användas för utveckling och mognad för barnet.

SAMTAL MED VIDEON SOM HJÄLPMEDEL

Arbete med användning av videofeedback är en framgångsrik och mycket använd metod och har i Sverige inte minst inspirerats av Marte Meo-metoden. Internationellt finns en mångfald videobaserade metoder. Oftast har dessa barnet i fokus men att arbeta via föräldrelationen visar sig många gånger också påverka parrelationen positivt.

Olika förkortningar på de olika metoder som idag används finns och jag är påverkad av samma trend. När jag fick i uppdrag att skapa en utbildning i Samspelebehandling inom Stockholms barnpsykiatri skulle många olika metoder behandlas. Även om de som mest inspirerat mig är Marte Meo och LTP ser jag det som värdefullt att vi på detta sätt kan föra samma snarare än skapa djupa klyftor mellan metoderna. Jag valde då ett gemensamt namn MASI som står för mikroanalys och samspeleintervention och kanske skulle fortsättningen bli MAFI dvs mikroanalys och familjebehandling. Ett skäl till att blanda dem är att det är terapeuten som med sig själv som redskap skall vara fri att använda det som passar både terapeut och familj/barn.

Att arbeta med video gör dels mikroanalysen möjlig men också samtal kring filmklipp och egna upplevelser. Återgivningen är en mycket stark terapeutisk intervention där delandet av bilderna och den emotionella upplevelse detta ger i rummet är viktigt att dela, tona in, förstärka, nyansera och tala om. Det som sker i rummet är ofta att föräldern i behandlingen börjar med

en berättelse om sig, barnet och sin partner. Med de bilder terapeuten har valt och de ord man väljer att använda i rummet ger man en något annorlunda berättelse. Dessa två olika berättelser med både svårigheter och möjligheter formas under behandlingens gång ofta en ny gemensam berättelse. I samtalet vid återgivningen delar föräldern sina upplevelser och känslor vilket också kommer inkludera parrelationen. Dessa nu-ögonblick som Daniel Stern talar om kommer påverka den inre bilden och känslan hos både par och terapeut. Varje återlämning leder vidare till de filmsekvenser man arbetar kring i nästa film. Det betyder att samtalet i återlämningen är avgörande för hur processen skall komma vidare.

SLUTREFLEKTIONER

Familjer börjar skapa identifierbara modeller för det gemensamma föräldraskapet och de komplicerade familjedynamiska strukturer redan under de 100 första dagarna och dessa ter sig stabila upp i koltåldern. Detta gör att det blir sig synnerligen självklart att stödja och intervensera tidigt i ett barns och familjs liv. Men många gånger kommer vi in mycket senare i ett barns liv och familjens bekymmer har redan visat sig i symtom. Att då kunna gå tillbaka till detta som vi kan utforska och förstå tidigt i livet är ett sätt att hitta så många fler möjligheter att fånga kärnproblematiken i familjesystemet och hjälpa dess medlemmar att på bästa sätt kommunicera med varandra. Mikroanalysen och triadisk interaktion i en familj är alltid viktigt att förstå för att sedan hjälpa till att utveckla på ett för familjemedlemmarna mer stödjande sätt. Att arbeta med mikroanalyser av barns och föräldrars samspel gör det möjligt att upptäcka små avvikelser i interaktionen. Även i ett familjesamtal utan kamera och med äldre barn kan man identifiera dessa mikroskeenden om man lärt sig att uppmärksamma och förstå betydelsen av dem.

Så låt oss i varje familjebehandling gå tillbaka till rötterna av kommunikationen i det tidiga familjelivet och ta till vingarna för att flyga och pröva nya arbetsmetoder där vi inte gerar kunskap.

Monica Hedenbro

Trø meg inkje for nære

Om avstand og nærhet – refleksjoner fra en mann.
Et essay av Frank Eriksen

“Trø meg inkje for nære”, sto det på russekortet mitt. Verselinja var hentet fra det siste verset i den norske folkevisa Olav og Kari:

Jomfru Mari ho svara så:
– Trø meg inkje for nære –
Olavs mo'er kan kje himmerikje få.
– På vollen dansar mi jomfru.

Tida er inne for meg til å «pakke ut» denne setningen (et nøkkelbegrep hos Michael White: «to unpack»). Hvordan kunne jeg komme til å arbeide et langt yrkesliv med relasjoner innen familievernet med dette sære utgangspunktet i livet mitt? Setningen løsrev jeg fra folkevisa. Jeg tok den med meg inn i voksen alder. Etter hvert som jeg kom til skjels år og alder, begynte jeg å undre meg over om setningen var så tilfeldig valgt. Jeg tror nok at den under russefeiringa var artig ment, i hvert fall for meg. Om den virket slik på andre, kan jeg ikke huske. Jeg kan ikke huske noe annet enn avstand, avstand til de andre.

Jeg slengte om meg med andre setninger også, setninger revet ut av den opprinnelige sammenhengen, setninger som for lengst hadde gått over til å bli ordtak. Kanskje jeg trengte den avstanden den gangen.

Noen av setningene tyr jeg til den dag i dag, ikke minst i samtaler ved Hamar Familiekontor. Da bruker jeg ikke setningene for å markere avstand. Seinest i går falt det seg naturlig for meg som terapeut å smette inn følgende setning i en samtale der en mann gløttet på døra til noe som for meg lignet på en erkjennelse. Det virket på meg som han innså at han gikk i feil retning i samlivet. Det var ikke i den retningen han ville gå, egentlig ikke. Jeg fyrte oppunder med gamle Nansen som sa: «Det hjelper ikke å galoppere, hvis det går i den gale retningen.» Ordtaket stammet fra gymnastdagene mine. Mannen snudde seg i stolen og ble sittende slik.

Jeg sitter i våren før jeg fyller 63 år. Jeg vil låse opp skuffen til en liten kommode jeg veit at russekortet og den grå boka jeg skrev ordtakene i, ligger. Nøkkelen har vært på vidvanke i over 30 år så jeg tar med meg den vesle kommoden til en låsesmed som leiter seg fram til en nøkkel som passer. Kort og bok ligger der. De har ligget i et mørke så de er ikke falmet og gule selv om det har gått over 40 år.

Det er håndskrifta mi som forteller om de svunne år. Setning etter setning trer fram for meg i ei formskrift jeg holdt penne stødig i, ordtak jeg ennå bruker som mekler og terapeut. Jeg tror fortsatt på dem som en ørliten intervensjon slik at samtalen kan bevege seg videre. Sitter jeg i samtaler der ordene som blir sagt, fører partene vekk fra og ikke fram til noe, skjer det at jeg smetter inn «Kunsten å være kjedelig består i å si alt» (Voltaire). Da kan utsagn som dette åpne opp for større sanselighet mellom to eller flere, det sanselige språkets iboende muligheter, poesi, verselinjer fra kjente strofer i mer moderne norsk diktning:

«Og alt vi ser får dobbelt liv/ fordi vi sanser det sammen» (fra Hans Børliis «Junikveld»). Apropos Hans Børli; han har en moderne variant av «Trø meg inkje for nære» som ble gitt ut i «Siste dikt»

Kom meg ikke for nær
med skulderklapp og betroelser
og sursøt ros. Jeg trives best
med nordadrag i lufta. En snømann
minker og mister formen i tøvær.

Jeg tror det går an å oversette denne strofen til samtalerommet på et familiekontor eller til samtalerommet ved en annen institusjon. Jeg tror den handler om avstand og nærhet. Å bruke metaforer i nakne øyeblikk kan være så nær opp til nærvær uten ord som en terapeut kommer.

Snø er et ord som kan utløse varme. Jeg har ennå ei tegning framme, ei tegning som vår gode svenske kollega Magnus Ringborg gjorde av meg under en workshop jeg holdt på Vetre i 1996.

Den er nålet fast til korktavla mi og skal få henge der til min siste dag på kontoret. Workshopen het: «Med poesi som verktøy i familierapi». Det står i snakkebobla: «Ingen av oss hadde varme nok til å holde hjertet sitt snøbart.»

«Det må være et behag i samtalen», sa Tom Andersen under en av sine årlige workshops på Vetre; «det må være en behagelig temperatur». Tom ble født i mai og døde i mai snau 71 år seinere. Jeg har tenkt litt på det: Han døde når graset kom opp igjen, graset som kommer og kommer opp igjen, løvetanna som sprenger seg veg gjennom asfalten. Går samtalen og refleksjonene som Tom satte i gang over Nordkalotten og i verden, med samme mjuke sterke kraft videre?

Tom Andersen var synlig for mange av oss i det åpne samtalefeltet mens han levde. Lynn Hoffman skriver åpningskapittelet i festskriftet etter hans død, INSPIRASJON, 2008. Hun åpner bidraget sitt, Praktisering av «bevitning»: En menneskelig kunst, med at hun er invitert av Tom Andersen til Tromsø den første vårdagen, «akkurat da solen skulle komme tilbake. Den morgenen konferansen skulle begynne, tok Tom meg med opp på kontoret sitt i toppetasjen på Universitetet i Tromsø, og fra vinduet så jeg de første solstrålene. De kom til syne i kløften mellom to snøkleddede fjell før de gradvis forsvant og etterlot seg et gyllent fargeskjær ispedd rosa og lys lilla, som lyste opp omrisset av landskapet og himmelen».

Hun fortsetter: «På min vei gjennom utviklingen av dette fagfeltet har jeg av og til fått anledning til å se slike første solstråler. Og jeg har på en eller annen måte visst eller kunnet gjette hvilke nye tilnærminger som ville slå rot og holde stand».

Jeg trekker linja helt tilbake til Harold Goolishian. Han beskrev terapi som om terapeuten skulle være en «conversational artist». Terapeutens oppgave er ikke å skape endring, men å skape rom for

samtale slik at de ufortalte fortellingene kan bringes fram i fellesskap. Goolishian lå i en bakoverlent posisjon i forhold til klienten og stilte spørsmålene sine utifra en «ikke-vite-posisjon». Han spurte og sa etter hvert ikke så mye, men han gjorde likevel noe med sin blotte tilstedeværelse i samtalen.

Jeg tror det var som om klienten kom på sporet til, vi kan godt kalle det: sine sansers mystiske verden. At klienten fikk vekket noe til live i seg, noe som klienten kunne bruke som en ressurs videre i livet, samlivet og familielivet.

Barry Duncan sa under et av besøkene sine i Norge for mange år siden at «terapi er å følge klienten hjem». Han forbinder vi imidlertid med fokus på endring, skjemaer knyttet til klient- og resultatorientert terapi. Endring skal skje innen tredje eller fjerde samtale.

Det er Bufetats¹ mening at disse skje-maene skal tas i bruk ved alle landets familiekontorer fra og med året 2011. Vår norske oversetter og tilrettelegger av Duncan, Morten Anker, har blant annet sagt at «det er i samspill med bruker at kvalitet skapes». Dermed kan det åpnes opp for en forståelse der avstanden mellom å skape rom og å skape endring ikke er så stor som Goolishian kanskje tenkte, i hvert fall ikke i «å følge klienten hjem perspektivet».

Bufetat har også et bedre samtaletilbud til menn høyt oppe på prioriteringslista si. Jeg som mannlig terapeut setter i dette vesle essayet døra på gløtt til personlige erfaringer fra min egen spede begynnelse i arbeidet med språk og uttrykk. Går det en tråd, om ikke så rød, men går det en tråd mellom teksten på russekortet og slik jeg har møtt og møter menn i krise?

Da jeg i 1973 leste boka «Vår forakt for svakhet» av moralfilosofen Harald

1 Bufetat. Statlig etat for familie, barn og ungdom

Ofstad husker jeg at jeg leste sider av meg selv samtidig, sider jeg ikke likte ved meg selv, sider jeg så på med forakt. Boka gikk egentlig ned i psykologiske og filosofiske avgrunner i nazistisk ideologi. Jeg satte i gang med å gå inn i forakten jeg hadde for egne svakheter og fikk et annet forhold til dem. Dette rokket selvsagt ved grunnvollene jeg hadde tuftet en slags foreløpig mannsrolle på. Jeg hadde for eksempel i møter med fremmede panisk skrekk for å si fornavnet mitt. Jeg gjorde alt jeg kunne for å unngå å stamme og stammet: Fffffrrrank. Jeg hadde flere ganger vært håpløst forelsket i jenter; det var alltid fotogene jenter. Jeg kom meg aldri så langt at jeg fikk vekslet et muntlig ord med noen av dem.

Da jeg i vinter tok imot en mann til alenesamtaler, han var 13 år yngre enn meg, tror jeg mine egne personlige erfaringer spilte inn. Jeg tror ikke jeg kunne ha møtt denne mannen på den måten jeg gjorde, uten disse. Mannen var forlatt av kvinnen han hadde delt seng med i mange år. Han hadde imidlertid møtt en annen kvinne. Det var i slutten av februar at jeg skjønte han var håpløst forelsket. I alderen han befant seg, smatt jeg inn setningen «når varmen går i gamle hus, brenner det fort.»

Vi så begge ut av vinduet. Vi så de første solstrålene som stakk inn mellom de frodige grønne plantene i kontorvindu mitt. Da lurte han på om han skulle ta ut motorsykkelen til helga og få med seg dama for å se etter hestehov. Jeg fulgte han innover i den våren han opplevde. I timen i mars ble ikke hestehoven nevnt med et eneste ord, men livsviljen hans var tilbake.

Jeg sitter i våren før jeg fyller 63 år. Jeg slutter av med noen ord av en annen mann. Han er også 13 år yngre enn meg. Han har ikke vært klient ved familiekontoret. Vi er venner i det private livet. Vi bruker til og med ordet kjære når vi

mailer til hverandre. Jeg har problemer med å bruke ordet kjære. Det er et av intimitetstyranniene i vår tid. Jeg bruker det helst ikke i forhold til klienter ved familiekontoret. Der får i beste fall Til og Med vennlig hilsen rekke. Jeg tenker på vegne av Den andre/De andre som kommer til et offentlig kontor: De har også rett til å si: «Trø meg inkje for nære».

Men med denne mannen og meg er det annerledes. Vi har vært venner i over 30 år. Han er venn med både folk og hus og hund der jeg bor på en flekk med bygd midt i et gammelt boligstrøk i Hamar. Han har hatt sine oppturer og nedturer i livet. Psykiatrien har flere ganger stått klare til å feste diagnosegrepet om han. Vi to har et vennskap med åpen linje. Sanselige ord mellom to menn får strømme i skriftlige former og med sine poetiske vendinger.

Bruken av ordet kjære kan rettferdiggjøres. Mannen er dikter, noe jeg ikke er helt ukjent med. «Ord kan drepe, ord kan kjæle», skrev Wittgenstein som sommer etter sommer lå på ei berghylle mo alene i hytta si i Skjolden i Luster.

I fjor sommer rørte den gamle vennen meg på en god måte med et smertefullt ord: ensomhet. Ordet utløste en varme som ordet snø gjorde det på Vettre i 1996. Diktet, han skriver alltid diktene sine rett ned, slutter av med strofen som skal få slutte av dette essayet:

– ja, når ensomheta syng på Hamar
er det fint
og i dag syng a
i dag syng a
med stemma åt a Frank, venna mine,
han sitt der på benka i Hakabekkvenga
med ei blind bikkje ved sida
under sørina
og ved det raue høge huset
Når ensamheta syng
Når ensomheta syng
er det fint!
Min venn!

Go out and tell the world about family therapy

COMING FROM MANY DIFFERENT sources such as psychiatry, psychotherapy, linguistics, social science Family Therapy became a factor app. fifty years ago and in many ways this truly cross-professional craft has left its fingerprints on almost every aspect of the ways in which we now think about social work, child-and youth psychiatry, school psychology etc. The findings of especially practitioners have completely changed the way we look not only at families but most importantly at each individual human being it's crisis, development and problems.

Back in the sixties and seventies we had to deal with a polarization between "individual" and "holistic" and the "medical model" and the "social-psychological model" and in a strange way we seem to be back at that very same stage when it comes to our understanding and treatment of children and youth. And more important – family therapists in Scandinavia seem to have lost their voices or have simply turned their backs to the current (miserable) state of affairs? Since I don't meet family therapists on a daily basis anymore I'm really not sure what has happened and why.

The only thing I know is, that your insights, knowledge and experience respected colleagues is missing. Not only in the public media but most importantly in the practice of the public agencies which are responsible for caring about, preventing and helping parents, children and youth – i.e. families! I keep reading incredibly naïve statements from politicians and their professional advisors and see no counter statements from my colleagues. I meet families from Denmark, Sweden and Norway on a regular basis. Families who often have been helped for years by different agencies and where both parents and children are desperate and suffering because the help does not help. Here is an example:

The (Swedish) family consists of Mother, father and a 15 year old daughter. They seek help outside the system after five years of obedient and trustful

collaboration with BVC, BUP and other available agencies.

It all started with the daughter having "school problems". She became "lazy" in school and with her homework – i.e. she lost her normal vitality and energy, which (as any family therapist knows) is always one of the first symptoms of a serious imbalance in an individual's attempt to cooperate with the most basic of all existential conflicts: the conflict between cooperation and integrity, individuation and adaptation, individuality and conformity (take your pick!). Her situation is however not recognized nor treated as such, but merely as a school problem and her parents are encouraged to "set boundaries" and support her efforts and duties related to her education.

This of course did not help the girl nor her parents, and the girl was forced to develop a kind of depression where she got increasingly passive on non-communicative. She was then offered individual sessions with a psychologist

“THEY MAKE ME SO ANGRY AND SO SAD THAT COUNTING TO TEN DOES NOT HELP AT ALL.”

who kept asking her questions that were not relevant to the poor girl's life and once again her hope of getting better and please her parents was shut down and her self confidence as well as her self esteem decreased rapidly. In the end she was categorized as "not motivated" (which every family therapist knows means that the relation between the psychologist and the girl did not work). Instead of the psychologist seeking supervision the girl is now referred to child psychiatry. She is "offered" extracurricular lessons in school and consequently she stops going to school and refuses to see more therapists. At this point she is barely communicating with anybody. She lost her friends and the only person

she sometimes talks to (in one sentence or less) is her mother. She begins to walk the streets at night – not talking to or connecting with anybody, and again her parents are told to "set boundaries" which she does not "respect".

BUP now comes to the conclusion that she might suffer from a non-typical type of "Autism" and since her reaction to this is a suicide attempt they add "severe depression". In our session she appears to be completely without vitality. She speaks only in single words, has no tonus in her body, eyes are lifeless and her face without any expression as she hears her parents go over "her case" for the five hundredth time. Mother does most of the talking in a low, lifeless voice and her husband either repeats his wife's statements or nods. Both parents are at this point fully trained by teachers, psychologists and psychiatrists as semi-professional helpers and not one personal statement comes out of their mouths. Everybody in this family is extremely

lonely and the only common interest they have left is "the patient" for whom they will sacrifice their lives or for whom they in fact gave up their own lives and individual needs, boundaries and values when she was born. Their only daughter – born after 15 years of marriage – had been their primary focus and project from day one. When the parents were challenged with this perspective on their family it took only a few minutes before the girl sat in an upright position and followed the development with eyes full of interest and life. Mother, in her own nice and polite way, got angry and her husband increasingly nervous and restless as she silently appealed for his support. In this optimistic mood we

concluded the first session and the girl confirmed our progress by offering a firm handshake and a glimpse of hope in her eyes.

Very early in this session I asked the parents if they had ever talked to a family therapist. They had, but “only” five times, since the therapist did not want their daughter to be present and insisted on talking about their (non-existent) sex life.

For professional reasons stories like this upsets me but admittedly in very unprofessional ways. They make me so angry and so sad that “counting to ten” does not help at all. Who are these professionals who just watch the lives of three valuable human beings go down the tubes? Why have they not met one responsible professional – just one! – that would turn to them after reading their case and say, “I’m very sorry that we have not been able to help your family for so many years. Obviously we either have the wrong perspective or we are doing the wrong things. I would like to start all over, if you are willing to help ME?” In all the meetings and conferences where this girl has been on the agenda there must have been family therapists present. Were they silent? Were they silenced?

I don’t know the answers to these questions, but in this particular case I was informed that in this community BUP did not “believe in family therapy, only in neuropsychiatry”. Can this really be true? Do we really have highly educated (and very well paid!) psychiatrists and administrators who choose their methods according to “beliefs”, as if they were choosing which church to go to on Sundays? And in whose mind did the idea that there is a contradiction between the findings of neuroscience and family therapy pop up? The facts tell us the opposite: every day neuroscience is confirming our experiences and collective knowledge as family therapists. It’s actually very simple. Every child is born with a brain that has billions of possible relations/possible connections. The ways in which each brain emphasizes some relations/connections in favor of others depends to a large degree on the interpersonal relationships within the family – especially of course between

parents and child – and other important social phenomenon. If the high-ranking professionals and administrators are unaware of this fact, or in order to support their “religion” and strengthen their power within the system chooses to ignore it, I would seriously question either their professionalism or their professional integrity. Am I the only one?

I have been a family therapist for 35 years and in the same period I have together with 50 colleges been consulting and supervising other professionals within “the system” - schools, kindergartens, foster families, institutions for children with so-called behavior problems, child psychiatry etc.. Over that past 15 years we have had the dubious privilege of witnessing the escalating deconstruction of this system. It was never excellent or perfect, but it has gone from bad to worse. There are fantastic exceptions from this general picture, but they tend to die from exhaustion and lack of recognition and appreciation. The system meant to help and support parents and their children is simply more dysfunctional than most of the families it is supposed to help.

I am not stating this observation in order to be provocative or smart. I’m doing it with a lot of pain and with only a few glimpses of hope that my colleges in the field of family therapy will begin to act in favor of the true interests of their clients and their society.

The diagnosis is easy: In order to function according to the legislation and its intentions there must exist a relative balance between the professional values and the administrative values. The professional values (i.e. the right thing to do) have disappeared in favor of the administrative values (i.e. the correct thing to do). Consequently the distance between what is professionally right and responsible and what is administratively/politically correct has grown bigger and bigger and the results are obvious and visible to everybody: Increasing costs, poor results, miserable families, overworked professionals, disoriented politicians (this situation is not a result of clear political thinking).

In this perspective our social and educational systems need help, and we have the know-how, the experience and

the methodology to provide this help – or at least to offer a different and healthier perspective. I’m not asking you to become politically active in the traditional sense – only to take your expertise seriously and offer it much more willingly to our societies. Do it in the next meeting, the next conference, share it with the next disillusioned family you meet, write about it in the newspapers, offer your voices to radio and television.

Family therapy started as an addition and alternative to individualizing and medication and with the realization that family is the most potent healer of all. Let us revive the old spirit and trust what we know. We know that life is much more complex than diagnosing and categorization and therefore we can offer the patience and humbleness that is currently missing. We know that the last thing today’s parents need is another evidence-based method. We know better than most that the important and decisive phenomenon in life and life together eludes the hasty scientific methods of the day. Within only half a century we managed to put family and family therapy on the map. Let us make it a place where other professionals want to go and spend time. So far they don’t know what they are missing and we are responsible for that.

Jesper Juul
www.jesperjuul.com

En historie fra virkeligheten

VI SITTER PÅ LOFTET I EN TIDLIGERE herregård med mange rom. Vårdagen er varm og fra det halvåpne vinduet hører vi latter og et barn som gråter litt.

Vi kikker sånn halvveis ut av vinduet. Utenfor er det en stor hage hvor flere mennesker er samlet til noe som kan ligne på et hyggelig slektsstevne; i små grupper sitter de og prater ved bordene. Det lukter nystekte vafler. Menneskene der ute er gjester som våre ungdommer har invitert.

Vi sier til hverandre at det er rart vi ikke går ut og menger oss.

En av ungdommene er Mona. Hun har besøk av mor, bror og en kjæreste. Denne våren har Mona gjort store framskritt. En av de mest innkapslede smertene handlet om forholdet til hennes mor. Hun hadde fått mye ros for å dele dette med oss og de andre ungdommene.

En måned tidligere fikk vi en vanskelig situasjon. Mor til Mona var i byen og ville gjerne treffe henne; ikke lenge, men for å hilse på og forvise seg om at jenta hennes hadde det bra. Hun savnet datteren sin og syntes det var rart at hun fikk vite så lite om hvordan det gikk.

I telefonen ble det sagt at vi ikke kunne svare der og da.

Alarmen gikk. Mona ble bedt om å komme til loftet. Vi fortalte henne at det hadde oppstått en noe vanskelig situasjon; hennes mor hadde kommet til byen og ønsket å komme på besøk. Mona reagerte med forbausset glede. Vi forholdt oss tause. Hun nølte og sa tankefullt at dette kanskje ikke var så lurt; ”nå gjør jeg det så bra, kanskje jeg burde vente litt med å treffe henne? Hva om jeg faller tilbake?” Vi nikket samtykkende; ”kanskje lurt å vente litt til du kjenner deg sterkere?”

Vi ringte mor igjen og sa at hun dessverre ikke kunne komme og at hun heller måtte vente til besøksdagen. Mor reagerte spørrende; - ”Men er det ikke mulig med bare ti minutter? Jeg har noe jeg vil overrekke henne. Mener dere virkelig at mitt besøk er uheldig for henne?”

Vi svarte: ”Ikke direkte uheldig, men nå er det viktigst å respektere Monas grenser.”

To år senere kom det en ny telefon fra Monas mor til en av oss privat. Telefonsamtalen ble opplevd som konfronterende. Hun fortalte: ”Jeg har stor respekt for den jobben dere har gjort, men det er noe som har plaget meg og

jeg er nødt til å si det. Flere ganger underveis under Monas opphold følte jeg at jeg som mor var uønsket. Det verste var at jeg følte at jeg nesten var ødeleggende for behandlingen, at mine forsøk på å komme i kontakt med Mona ble oppfattet som manipulerende av dere. Derfor har jeg behov for å si at mitt ønske bare handlet om å komme i kontakt med Mona og støtte henne.”

Dette skjedde i et såkalt terapeutisk samfunn for mer enn tjue år siden; et samfunn som tilstrebet en klar struktur med klare roller og regler – og med ”fellesskapet som metode”. Selvfølgelig var vi den gangen både yngre og tildels uerfarne med å arbeide i definerte terapeutiske kontekster, noe vi også kan like å tro for ikke å tilskrive oss selv noe ansvar.

Enda til var vi med å starte opp dette behandlingsstedet etter først å ha fått en tremåneders opplæring av våre ledere i beste encountertradisjon. To av disse hadde blitt hentet inn fra terapeutiske samfunn i europeiske storbyer og presenterte seg som eksperter både på behandlingssideologi og modell. Trass i at mye av ideologien var psykodynamisk fundert, ble vi fortalt at vi likevel kunne glemme alt vi tidligere hadde lært. Hvis noen behandling kunne redde personer ut av misbruket, var dette definitivt svaret. Den ene lederen framstod også som bevis for nettopp dette. Så klart vi med en viss usikkerhet var stolte av å få være med på et slikt prosjekt, og jevnlig ble vi fortalt hvor heldige vi hadde vært som hadde blitt plukket ut av den store søkermengden.

Ofte finnes det likevel utette tak og fuktige kjellere i de fleste veksthus av et visst format. Ideologien og metoden til tross hadde dette huset, som fortsatt eksisterer både der og her, liten interesse av at noen skulle få innsyn i denne siden av konstruksjonen. Ethvert kritisk spørsmål ble sendt tilbake med henvisning til vår egen mangelfullt utviklede selvutviklingsprosess og til våre egne fortrenge kjellerrom.

I dag forstår vi klarere at det handlet om å underkaste oss ledernes maktmodell selv om dette ikke nødvendigvis var tilsiktet. Tross alt jobbet vi i et hierarkisk strukturert terapeutisk samfunn må vite, og ganske fort gjenskapte vi den samme type relasjoner til de som søkte seg dit. Denne gjenskapelsen med ”fellesskapet

som metode” var det Monas mor forstyrret. Den kunne likevel fort og effektivt i første omgang fortrenge fordi vi hadde makt over en modell til å kunne ekskludere, ikke bare hennes og Monas ønsker, men også oss alle som personer.

Morens blikk pynter ikke akkurat på vår nåværende familierapeutiske selvfølelse. Det gav oss mulighet for selviaktakelse som fikk oss til å søke etter alternative erfaringer, ideer og praksiser. Det er et ganske langt sprang fra tiskingen i det lukkede loft til ønsket om åpne og reflekterende samtaleprosesser, idealer om samarbeidende terapi og viljen til nyskriving av lukkede fortellinger.

Vår fortelling er likevel ikke om en lineær tidsreise fra mørke til lys eller fra det uetiske til det etiske. Men vi liker å tro at vi i det minste er på veg dit, og noen ganger får vi en opplevelse av at vi befinner oss der. Det kjennes både langt friere og mer bekvemt, men det fritar oss ikke fra at vi har et ansvar for å granske våre begreper og praksiser.

Vi ønsker å være gjennomsluttede slik at vi ikke utilslørt skyver teorier og ideologier foran oss, og i vår iver glemmer sårbarheten i relasjoner. Noen ganger er vi tilsiktet og utilsluttet med på å ekskludere mennesker fra å bli sett og hørt for sine gode intensjoner, selv med demokratiske og dialogiske idealer, men av og til ringer noen oss heldigvis opp igjen.

Utenfor det vinduet hvor vi nå sitter og skriver står det et stort eiketre. Treet har vært vitne til mer enn hva vi i korte glimt har fått med oss. Samtidig letter en trost med korte vinger.

Anne Kyong Sook Øfsti: Klinisk sosionom. Førsteamanuensis ved Diakonhjemmet Høgskole, masterutdanning i familierapi. ofsti@diakonhjemmet.no

Jogeir Berg: Klinisk sosionom. Høgskolelektor ved Diakonhjemmet Høgskole, videreutdanningen i psykososialt arbeid med barn og unge. jogeir.berg@diakonhjemmet.no

Anne Kyong Sook Øfsti og Jogeir Berg

**Colwyn Trevarthen,
Harlene Anderson, Maggie Carey, Jaakko Seikkula and John Shotter**

INTERSUBJEKTIVITY IN PSYCHOTHERAPY AND CONSULTATION

”Life is not psychology but dialogical music”

Dialogical and narrative conceptions of man focus on understanding human life as living in responsive relational systems. We are born into dialogical relations; it is our first experience in life and becomes the basic constructive element of our subjectivity – intersubjectivity. Being present in the moment in responsive position to each other becomes the main focus in psychotherapy and consultation.

FOR WHOM:

Professionals working in the fields of psychotherapy, social work and education.

TIME AND VENUE:

9.-11.6.2011, Hotel Rantasipi Aulanko, Hämeenlinna, Finland. Opening on Thursday 9.6. At 10.30 am (registration from 9.00 am) and closing on Saturday 11.6. at 3.30 pm.

SPEAKERS:

Colwyn Trevarthen is one of the most prominent researchers of intersubjectivity starting analysing mother – baby and father – baby relation at early 70's. In his boundary braking research he has helped us to understand the dialogical basic quality of human life and now he says, “In these studies I have realized that human life is not psychology, it's music”. Now Colwyn Trevarthen is for the first time in Finland giving his presentation in the fourth Aulanko meeting together with our regular quests. **Harlene Anderson** (USA) is recognized internationally as a leader in development of a postmodern collaborative approach to psychotherapy and consultation. **Maggie Carey** (Australia) is an Associate of Narrative Practices Adelaide. She has been involved in the practice and teaching of narrative therapy since 1990's with Michael White. **John Shotter** (GB) is considered the most central developer of the theory of social constructionism, broadening his thinking continuously. **Jaakko Seikkula** (Finland) is known as the generator and researcher of Open Dialogue Approach to therapeutic processes.

STRUCTURE OF THE SEMINAR:

During the first day we concentrate on hearing Colwyn Trevarthen's ideas on Intersubjectivity and on reflections of the other presenters. On the following days participants will be assigned to three groups. All groups will attend to Harlene Anderson's, Maggie Carey's and John Shotter's workshops.

The language of the seminar is English. The presentations and workshops are translated in Finnish, except for joint reflections and discussions.

FEE: 330 € + 75,90 € (VAT 23%) = 405,90 euros.

The fee includes 3 x lunch, 5 x coffee and evening buffet on Friday.

REGISTRATION AND INFORMATION: katri-ina.euramaa@dialogic.fi (+358400697191)

The seminar will be filled in order of registration.

ACCOMODATION:

Singel room 105 € / night, Double room 70 € / person / night. Room reservations directly from the hotel Rantasipi Aulanko: tel.. +35836588100 or aulanko.rantasipi@restel.fi

The logo for Dialogic, featuring the word "Dialogic" in a stylized, teal-colored font. The 'D' is large and rounded, and the 'i' has a dot that is a small circle. The 'o' is also rounded, and the 'g' has a long, curved tail. The 'i' and 'c' are smaller and more standard in shape.

SFT Svensk Familjeterapi

www.sfft.se ISSN 100 3421

rötter & vingar

låt historien inspirera framtiden!

Välkommen till 9:e
nordiska kongressen i familjeterapi

Visby 17-20 augusti 2011

sfft

Internet: nordisk2011.sfft.se

